

Kenelle haluaisit pyhäinpäivänä sytyttää kynttilän? Joensuun seurakuntien hautausmailla olevat haudat on mahdollista paikantaa uuden karttapalvelun avulla.

mielessäx5 3

Tavoitteena jätteiden hyötykäyttö

Käyttöpäällikkö Juho Mutanen vastaa jätekeskusten toiminnoista.

sielunkellot 6

Kenelle kellot soivat?

Sanomakelloista voi päätellä vainajan iän ja sukupuolen.

tärppi 2

”

Tarpeetonta ja turhaa ihmistä tai työtä ei ole olemassakaan.

MATTI NEVALAINEN

kato mua 16

Lapsella on oikeus mielen hyvinvointiin

Aikuisten tehtävä on rakentaa lapsille hyvää maailmaa.

Tuhannet muistot

4-5

kolumni

Matti Nevalainen
erityisnuorisotyönohjaaja
Joensuun ev.lut.
seurakuntayhtymä
matti.nevalainen@evl.fi

Huomaamaton mutta tärkeä työ

VANHA TARINA kertoo tehtaasta, jossa oli todella hankala viikko. Työt toisensa jälkeen pysähtyivät, eikä tuotantoa tahotonut syntyä lainkaan. Ne, joiden tehtävänä oli korjata koneita, jotka eivät toimineet, olivat myös ihmeissään: mistä tämä kaikki oikein johtui? Lopulta joku keksi. Tehtaalta oli sairauden takia ollut poissa huomaamaton pieni mies, jonka tehtävänä oli ainoastaan öljytä koneet. Kukaan ei ollut ymmärtänyt tehdä hänen tehtävänsä – ja niinpä kone toisensa jälkeen pysähtyi.

VÄLILLÄ MIETIN ihan samanlaisia asioita. Jotkut ihmiset ja asiat, työt ovat meille itsestäänselvyyksiä. Emme edes huoma, kun asiat hoituvat. Mutta jos kukaan ei teekään noita asioita, pysähtyy koko yhteiskunta (tai ainakin merkittävä osa siitä).

MINUSTA TARPEETONTA ja turhaa ihmistä tai työtä ei ole olemassakaan. Emme usein näitä huomaa, emme arvosta tai näe mitenkään merkityksellisenä. Ja kuitenkin: kun pienet asiat eivät ole paikallaan, huomaamattomat työt jäävät tekemättä; kun hiljaiset ja vaatimattomat ihmiset ovat poissa, jäävät valtavien suuren ja tärkeiden asiain tapahtumien.

” Jos pienet asiat eivät ole kunnossa, suurillekaan ajatuksille ja ajattelijoille ei ole tilausta.

JOKAINEN IHMINEN on tärkeä ja korvaamaton. Siksi jokaisella täytyy olla tilaa yhteiskunnassamme ja elämässämme.

Ja siksi on hyvä ymmärtää myös tämä – kaikista ei voi tulla korkeasti koulutettuja ammattilaisia, asiantuntijoita, tutkijoita. Me tarvitsemme myös niitä ihmisiä, joiden varassa tosiasiasa meidän yhteiskuntamme toimii. Jos pienet asiat eivät ole kunnossa, suurillekaan ajatuksille ja ajattelijoille ei ole tilausta. Tässä kohtaahan joku alkaisi luetella niitä ammatteja, joita emme huomaa tai arvosta. En kuitenkaan tee niin, koska sehan tarkoittaisi, että minäkin, vaikka tarkoitan hyvää, lasken tietyt ammatit, tehtävät ja ihmiset toisia huonommiksi.

NUORTEN MAAILMA ja nuoret itse ovat minulle tärkeitä. Siksi haluan myös korostaa sitä, että jokainen nuori tulevaisuuden toiveineen ja haaveineen on tärkeä. Mikä työ ja tehtävä tahnassa, jota haluaa tehdä, on arvokas.

Ja samalla on hyvä muistaa, että joukossamme on myös ihmisiä, joista ei vain tule ”tuottavia” yhteiskunnan jäseniä. Henkisistä tai fyysisistä syistä. Se ei saa kuitenkaan kenenkään mielessä viedä heiltä ihmisarvoa. On tärkeää, että pidämme kaikista ihmisistä huolta – se on myös meidän ihmisarvomme mitta.

pääkirjoitus

25.10.2023

Kirsi Taskinen

viestintäpäälikkö

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymä

kirsi.taskinen@evl.fi

Hautausmaita tutkimassa

Kun maailmalla on levotonta, tunteen tarvitsevani jotain turvallista ja pysyvää. Minulle hautausmaat ovat paikkoja, jotka maadoittavat ajatukset tähän hetkeen ympärillä olevasta myllerryksestä huolimatta. Kun kävin vastikään istuttamassa kanervat edesmenneiden sukulaisteni haudoille, jäin miettimään hautausmaiden merkitystä.

HAUTAKIVET ja muistomerkit säilyttävät mielsämme muiston vainajista. Hautausmailla voimme kunnioittaa menneitä sukupolvia ja rakkaita ihmisiä, jotka ovat poistuneet elämästä. Kun suru on tuore, hautausmaalla käyminen auttaa meitä hiljentymään ja käsittelemään surua rauhallisessa ja arvokkaassa paikassa.

SUOMALAISET hautausmaat ovat täynnä historiaa ja perinnettä. Saatamme törmätä aidattuihin alueisiin, joille mahtisukujen edustajat jälkeläisineen on haudattu. Löydämme myös vaatimattomia muistomerkkejä, jotka nekin kertovat jollekin rakkaan ihmisen poismenosta. Itseäni on aina viehättänyt ajatus siitä, että hautausmailla sotien sankarit, kuuluisuudet ja me kaikki tavalliset tallaajat olemme lopulta yhdessä ja samassa paikassa – samanarvoisia.

” Hautausmailla sotien sankarit, kuuluisuudet ja me kaikki tavalliset tallaajat olemme lopulta yhdessä ja samassa paikassa – samanarvoisia.

VIODENAIKOJEN vaihtelu tuo oman mausteensa hautausmaiden tutkimiseen. Kesällä ilahduttaa erityisesti vihreys ja kauniit kukka-asetelmat. Pyhäinpäivän iltana syksyn pimeys on jo vallannut hautausmaan, mutta kynttilämeret loistavat valoisina. Jouluna saa monesti nauttia hautausmaan talvisesta tunnelmasta, kun maa alkaa hiljalleen peittyä lumivaipan alle.

JOENSUUN hautausmaihin on nyt mahdollisuus tutustua entistä tarkemmin uuden hautakarttapalvelun avulla. Tässä lehdessä kerromme, miten tietty hauta on jatkossa helppo löytää verkosta ja miten hautakarttapalvelu auttaa ohjaamaan oikealle haudalle paikan päällä hautausmaalla. Uutta palvelua voi kokeilla vaikka tulevana pyhäinpäivänä.

lukunurkka

30

TOIMENTUPA. Kaikille avoin kohtaamis- ja harrastuspaikka Toimentupa täyttää tänä vuonna 30 vuotta. Toimentupa sijaitsee Joensuun seurakuntakeskuksella (Kirkkokatu 28), ja siellä on aukioloaikoina mahdollisuus muun muassa askarteluun, kankaankudontaan, ompeluun ja muihin käsityöihin sekä jutusteluun kahvikupin äärellä. Lisäksi Toimentuvalla on myytävänä erilaisia käsityötuotteita.

LÄHDE: JOENSUUN EV.LUT. SEURAKUNTAYHTYMÄ

mielessäx5

Kontiokaaren uudella itsepalveluasemalla on laajat palvelut. – Ihmisten asenne kierrätystä kohtaan on muuttunut paremmaksi. Kun tulin tänne töihin kuusi vuotta sitten, ajattelivat ihmiset enemmän, että kaikki menee samaan蒙ttuun, mutta se asenne on muuttunut, toteaa jätteenkäsittelyn käyttöpäällikkö Juho Mutanen.

Tavoitteena jätteiden hyötykäyttö

JUHO MUTANEN. Kontiosuon jätteenkäsittelyn ja Kontiokaaren itsepalveluaseman kautta kulkee vuosittain 40 000 tonnia jätettä. Käyttöpäällikkö Juho Mutanen vastaa kaikesta, mitä keskuksella tapahtuu.

TEA IKONEN

1 KÄYTTÖPÄÄLLIKKÖ. Toimin käyttöpäällikkönä Puhas Oy:n Kontiosuon jätteenkäsittelykeskuksella. Haikduin opiskelemaan ympäristöalaa, koska olen kiinnostunut ympäristöstä. Valmistuttuani kuusi vuotta sitten ammattikorkeakoulusta tulín suoraan tänne jätteenkäsittelykeskukselle töihin. Aloitin palveluneuvojan tehtävissä ja nyt vastuullani ovat kaikki jätteenkäsittelyn toiminnot.

2 JÄTEKESKUS. Voimme ottaa vastaan lähes kaikki kotitalousjätteet, myös ne jättejakeet, joita kotona ei ole mahdollista lajitella. Kontiosuon jätteenkäsittelykeskukselle toimitetaan Puhas Oy:n toimialueelta kerättävät poltettavat jätteet ja biojätteet sekä otetaan vastaan raskaan liikenteen kuormia. Kontiokaaren uudella itsepalveluasemalla otetaan vastaan yksityisten sekä yritysten lajiteltavaa jätettä kuten esimerkiksi lasia, metallia, rakennuspuujätettä ja haravointijätettä. Asemalla otetaan vastaan myös kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkaromua sekä vaarallista jätettä kuten maaleja ja kyllästettyä puuta.

3 JÄTEMÄÄRÄ. Keskuksen läpi kulkee vuosittain 40 000 tonnia jätettä, ja meillä käy tuhansia asiakkaita vuodessa. Iso osa heistä asioi itsepalveluasemalla. Puolet sinne tuotavasta jätteestä on puutarhajätettä, puolet muuta lajiteltavaa jätettä. Itsepalveluaseman asiointit vilkastuvat yleensä sulan maan aikaan. Yhdyskuntajätettä tuodaan tasaisemmin pitkin vuotta.

4 LAJITTELU. Pyrimme välttämään kaatopaikkamista viimeiseen asti, ja suurin osa tänne tulevasta jätteestä lähtee hyötykäyttöön kotimaisten yhteistyökumppaneiden kautta. Energiahyödynnettävillä jättejakeilla tuotetaan lämpöä ja sähköä. Materiaalit pyritään pitämään kuitenkin kierrossa mahdollisimman pitkään. Oikea bio- ja pakkausjätteiden lajittelu kotona on tärkeää, jotta materiaalit saadaan hyödynnettyä. Kotitalouksilla on merkittävä rooli kierrätystavoitteen saavuttamisessa.

5 KULUTUS. Henkilökohtainen mielipiteeni on, että kannattaisi jo kaupassa miettiä ostoalintojaan. Maailman ylikulutuspäivä, jolloin ihmisten ekologinen jalanjälki ylittää laskennallisesti maapallon kyvyn tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja ja käsitellä kasvihuonepäästöjä, on syksyllä, mutta meillä suomalaisilla se on jo helmi-maaliskuussa. Onko meidän pakko kuluttaa niin paljon?

Tea Ikonen

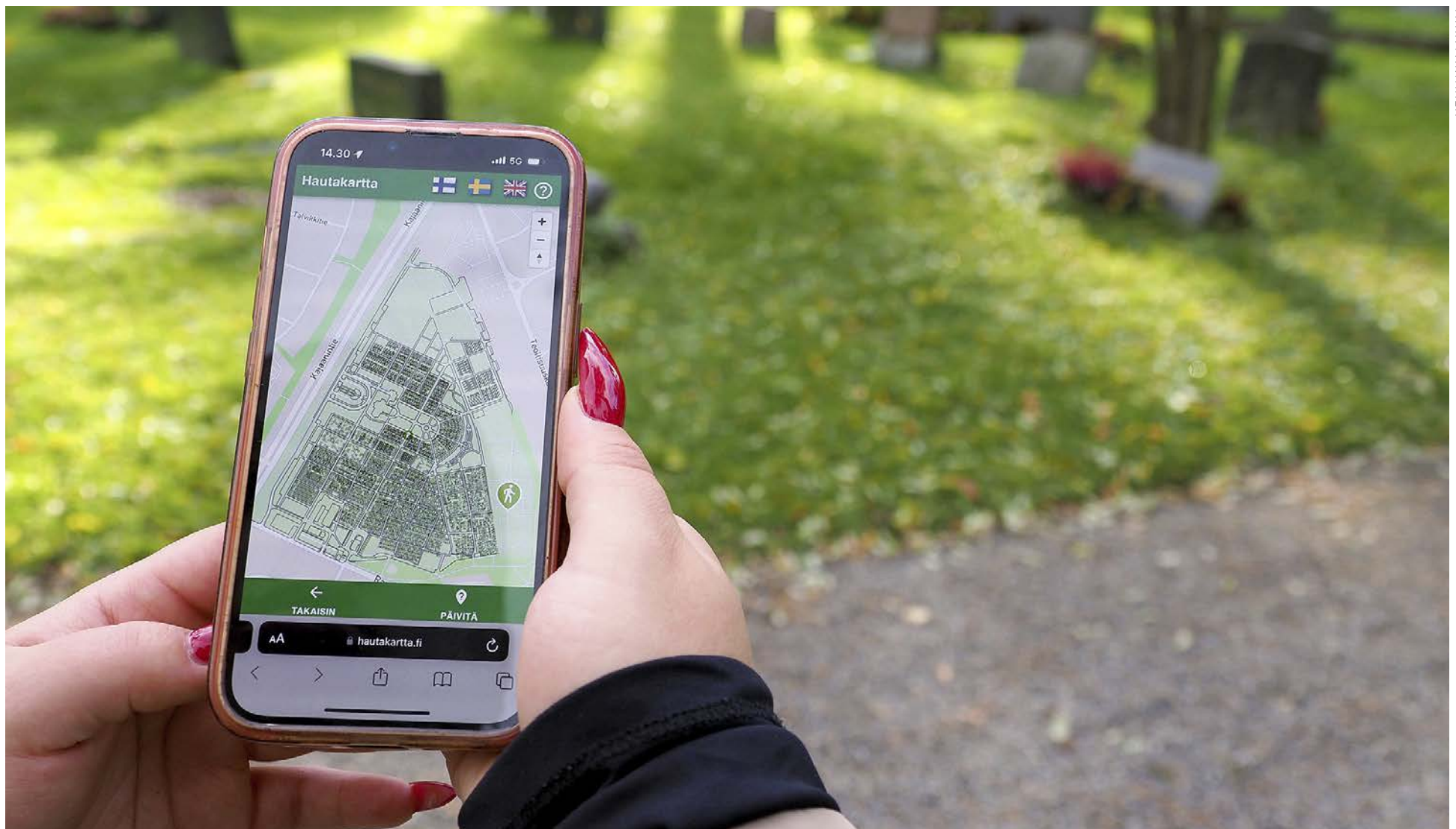

Vietämme ekumeenista vastuuviikkoa teemalla Pyhä rauha – kristityt rauhan rakentajina. Eri puolilla Suomea järjestetään mm. tapahtumia, seminaareja ja konsertteja.

Lisää ajankohtaisia uutisia

- > www.joensuunseurakunnat.fi
- > www.kontiolahdenseurakunta.fi
- > www.evl.fi

WWW.VASTUUVIIKKO.FI, 17.10.2023

TINA PARTANEN

Joensuun hautausmailta voit etsiä nyt netin kautta minkä tahansa haudan sijainnin. Kun puhelimessa on paikannus päällä, näet kartalla myös sen, missä itse menet.

Karttapalvelu ohjaa sinut etsimäsi haudan luo

HAUTAUSMAAT. Uusi hautakarttapalvelu auttaa löytämään tietyn haudan Joensuun hautausmailta. Palvelusta voi etsiä haudan paikkaa vainajan nimen perusteella ja paikantaa sen esimerkiksi kännykän avulla.

JOENSUUN SEURAKUNTIEN hautausmaiden hautoja voi nyt etsiä hautakarttapalvelusta, joka toimii tietokoneella ja mobiililaitteella. Hakupalvelu kattaa Enon, Hoilolan, Joensuun, Kettuvaaran, Kiihtelysvaaran, Pyhäselän, Tuupovaaran ja Utran hautausmaat, joskaan Hepokan-

kaan hautausmaan laajennus Enossa ei vielä näy palvelussa.

Seurakuntayhtymän hautaus-toimen päällikkö **Virpi Kiviniemi** sanoo, että uusi hautojen hakupalvelu on monelle suuri helpotus. Se auttaa omaisia ja sukututkijoita löytämään etsimänsä hautapaikat

vaivattomasti.

Karttapalvelu on aina auki, eikä haudan etsijän tarvitse enää soittaa tai käydä hautausmaan toimistossa kysymässä hautapaikan sijaintia. Haudoilla vierailee eniten väkeä pyhäinpäivänä ja juhlapyhinä. Kesäisin ihmiset käyvät kauempaakin sukulaisten haudoilla ja saattavat tarvita apua haudan löytämiseen.

HAUTAKARTTAPALVELUN KÄYTTÖ ei vaadi rekisteröitymistä tai erillisen sovelluksen lataamista. Se toimii suoraan nettiselaimessa.

Palvelusta voi hakea haudan paikkaa vainajan koko nimen tai pelkän sukunimen perusteella, jolloin palvelu näyt-

tää kaikki hakua vastaavat vainajat sekä heidän syntymä- ja kuolinvuotensa ja hautausmaan. Hakutulokset voi järjestää esimerkiksi kuolinvuoden mukaiseen järjestykseen.

Kun valitsee listalta oikean nimen, karttapalvelu näyttää kyseisen hautapaikan. Hautaa voi etsiä myös valitsemalla ensin haluttu hautausmaa ja sen jälkeen syöttämällä vainajan etu- ja sukunimet.

Paikan päällä hautausmaalla oma sijainti näkyy puhelimitse kartalla.

MYÖS KIVILIIKKEILLE ja muistomerkkifirmoille on hyötyä siitä, että haudan sijainnin voi tarkistaa verkosta.

Yrittäjä **Kimmo Kinnunen** Joensuun

Ev.lut. kirkon verkkosivusto evl.fi on uudistunut. Sivustolta löytyy mm. perustietoa kirkosta ja uskosta, rukouksia, asiointipalveluja, avoimia työpaikkoja ja paljon muuta.

SUOMEN EV.LUT. KIRKKO, 13.10.2023

”Kun valitsee listalta oikean nimen, karttapalvelu näyttää kyseisen hautapaikan.

Muistomerkkihuolto Oy:stä on toiminut hautakarttapalvelun koekäyttäjänä muutaman kuukauden ajan. Saman tyyppinen hautahaku on hänelle tuttu myös Kuopiosta.

– Karttapalvelu helpottaa aika paljon meidän työtä, Kinnunen kertoo.

Kun omaiset tilaavat hautakiven pesun, lisäimen kaiverruksen tai esimerkiksi uudelleenkultauksen, hänen on ensi töikseen etsittävä oikea hautapaikka. Aikaisemmin hautojen sijaintia oli kysyttävä hautausmaan toimistosta, ja haudat etsittiin manuaaliselta lohkokartalta. Nyt karttapalvelusta näkee suoraan, missä hauta ja hautakivi ovat.

HAUTAKARTTAPALVELUSSA on mukana suurin osa seurakuntayhtymän 35 000 haudasta. Uudet

haudat eivät välttämättä näy palvelussa heti. Tiedot palveluun päivittyvät kerran kuukaudessa. Vainajatietoja ei myöskään löydy, jos haudalla ei ole hallinta-aikaa tai hauta on palautunut seurakunnalle hallinta-ajan päättymisen jälkeen. Lisäksi omaiset voivat halutessaan kieltää haudan näkymisen palvelussa.

Hautausmaiden työntekijöiden käytössä on kattavampi versio hautakarttapalvelusta. Työntekijät näkevät omasta sovelluksestaan muun muassa vainajatiedot, haudan hallinta-ajan ja haudan hoitoon liittyvät asiat.

Hanna Pekkanen

Hautakarttapalvelu

- verkossa: hautakarta.fi/joensuunseurakunnat
- kattaa Joensuun seurakuntayhtymän hautausmaat
- vastaava palvelu käytössä Jyväskylässä ja Turussa
- tekninen toteutus: Geometrix Oy

Elämyspolut kutsuvat hautausmaalle pyhäinpäivän aikaan

HAUTAUSSMAAN tunnelma on pyhäinpäivänä ihan omanlaisensa, kun sadat ihmiset käyvät muistelemassa rakkaitaan ja sytyttämässä kynttilän. Tänä vuonna pyhäinpäivää vietetään lauantaina 4. marraskuuta.

Pyhäinpäivän kristilliseen perinteeseen voi tutustua elämyspoluilla Joensuun ja Enon hautausmailla. Polun varrella olevat erilaiset rastit tarjoavat perheille luontevan tavan ottaa kuolemaan, pelkoon ja lohdutukseen liittyvät asiat puheeksi lasten kanssa. Pyhäinpäivän polulla on katsottavaa ja koettavaa kaikenikäisille.

Enon seurakunnan Pyhäinpäivän polku on avoinna Enon hautausmaalla keskiviikosta sunnuntaihin 1.–5.11. Polun voi vapaasti kierittää itselle sopivana aikana, hiljentyen kuvien ja tekstien äärellä.

Pyhäinpäivän polku Joensuun hautausmaalla on avoinna 4. marraskuuta kello 16–18. Polun varrella on mahdollisuus esimerkiksi tehdä voimaposeeraus enkelin kanssa, lähettää taivaspostia ja viettää hetki hiljaisuudessa. Ristinkappelin aulassa on tarjolla lämmintä

SUVI-TUULI REITTU

mehua. Tapahtuman järjestävät Joensuun, Rantakylän ja Pielisensuun seurakunnat.

Joensuun hautausmaan alueella on poikkeavat liikennejärjestelyt sekä rakennustyömaa. Kävijöitä pyydetään olemaan tarkkaavaisia ja seuraamaan opasteita.

Hanna Pekkanen

Pyhäinpäivän polku ke–su 1.–5.11. Enon hautausmaalla. Lähtöpiste on siunauskappelin edustalla. Pyhäinpäivän polku la 4.11.2023 klo 16–18 Joensuun hautausmaalla. Lähtöpaikka on Ristinkappelin edessä, ja polulle voi myös hypätä miltei tahansa rastilta. Ota mukaan oma taskulamppu ja hauta-kynttilä, jos haluat sellaisen koristella ja sytyttää hautausmaalle. Lisätietoja Joensuun hautausmaan polusta osoitteessa www.joensuunseurakunnat.fi/pyhainpaivanpolku.

some

Joensuun seurakunnat somessa

- Facebook: @luterilainenkirKKOjoensuussa
- Instagram: @toivontahden
- YouTube: Toivon tähden – Luterilainen kirkko Joensuussa

lyhyesti

TIINA PARTANEN

Enon Hepokankaan hautausmaa on laajentunut

ENON hautausmaan uusi laajennusosa siunataan käyttöön perjantaina 3. marraskuuta kello 12 osoitteessa Kirkkotie 12, Eno. Siunaamisen toimittaa lääninrovasti **Markus Kontiainen** ja mukana ovat kirkkoherra **Kati Nissi** sekä kanttori **Hanna Autio**. Tilaisuus on avoin kaikille ja kestää noin puoli tuntia. Paikalle pääsee siunauskappelin takaa kulkevaa tietä. Hautausmaalla vierailijoita muistutetaan pysäköimään autot osoitetuille parkkipaikoille.

Enon hautausmaata laajennettiin viime kesänä uudella neljän hehtaarin kokoisella alueella. Laajennusalue rajoittuu Hepokankaan hautausmaahan. Alue jakaantuu käytäväverkoston avulla arkku-

hauta-alueisiin ja urnahauta-alueeseen. Laajennusosalle tulee 630 uutta hautapaikkaa, joista 475 on arkkuhautoja ja 155 urnahautoja. Arkkuhaudat ovat ns. syvähautoja, joissa yhdessä hautapaikassa on kaksi hautasijaa.

Laajennusosaan on rakennettu käytävät, valaistus ja muuta hautausmaan varustusta. Alueen poikki kulkee sorapintainen pääkäytävä. Alueelle tullaan istuttamaan puita ja muita istutuksia myöhemmin.

Alueen valaistuksessa on hyödynnetty led-valaisimia. Seurakuntayhtymän suunnitelmissa on päivittää Hepokankaan hautausmaan vanhempia valaisimia ensi kesänä.

Kirkolliskokoukseen valitaan uudet edustajat

SUOMEN evankelis-luterilaisessa kirkossa on jälleen vaaliaika, sillä kirkolliskokousvaalit ja hiippakuntavaltuustojen vaalit järjestetään 13. helmikuuta 2024. Molempien vaalien ehdokasasettelu on käynnissä ja päättyy 15. marraskuuta 2023 kello 16.

Ehdokkaita vaaleissa voivat asettaa valitsijajyhdistykset. Molempiin toimielimiin tullaan valitsemaan sekä pappeja että maallikoita. Äänioikeus vaaleissa on seurakuntien luottamushenkilöillä ja hiippakuntien papeilla.

Kuopion hiippakunnasta kirkolliskokoukseen valitaan kuusi maallikkoedustajaa ja kolme pappisedustajaa. Kaiken kaikkiaan Kirkolliskokoukseen valitaan hiippakunnista 96 edustajaa, joista 32 on pappeja ja 64 maallikoita.

Hiippakuntavaltuustoon valitaan 14 maallikkojäsentä ja seitsemän pappisjäsentä. Kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuustojen uusi nelivuotiskausi alkaa 1.5.2024.

Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä elin. Kirkolliskokous päättää kirkon työtä ja oppeja koskevista keskeisistä linjauksista sekä kirkon hallinnosta ja taloudesta. Lisäksi kirkolliskokous muokkaa ja tekee kirkkolakia koskevia esityksiä eduskunnalle. Kirkolliskokous kokoontuu kahdesti vuodessa.

Hiippakuntavaltuusto tukee ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa ja sen seurakunnissa. Hiippakuntavaltuustolla on muun muassa oikeus tehdä esityksiä kirkolliskokoukselle. Hiippakuntavaltuusto kokoontuu yleensä kolme kertaa vuodessa.

Enon kirkon kellotapulissa kajahtelee kaksi kirkonkelloa. Niistä isompi on noin 250–260 kiloa painava teräskello, joka on peräisin Lavansaaren seurakunnasta. Enon seurakunnalle se päätyi vuonna 1951. Taustalla oleva pienempi, noin 200 kiloa painava kello on valmistunut vuonna 1956.

Sielunkellot muistuttavat elämän rajallisuudesta

KIRKONKELLOT.

Sanomakellot eli sielunkellot ovat osa kuolemaan liittyvää kirkonkellojen soitto-perinnettä, josta on toisen maailmansodan jälkeen paikoin luovuttu. Monissa seurakunnissa sanomakelloja soitetaan kuitenkin edelleen, joskin niiden soitto-käytännöt vaihtelevat.

TORSTAIAAMUPÄIVÄ kylänraitilla. Yksinäinen auto huristelee pääkadulla, pari koiranulkoiluttajaa vaihtaa kuulumisia kaupan kulmalla, taustalla kumahtelevat kirkonkellot. Kirkon parkkipaikalla seisoo kumarassa vanha mies katsoen kaukaisuuteen.

Tällainen voisi olla sanomakellojen soittohetki esimerkiksi Enossa, jossa niitä soitetaan vainajalle joko torstaina kello 10–11 välillä tai puoli tuntia ennen siunaustilaisuutta. Omaiset voivat sopia seurakuntasihteerin kanssa ajankohdan tai päättää,

ettei kelloja soiteta ollenkaan. Sanomakellot soivat noin 12–13 minuuttia, ja niistä voi päätellä vainajan iän ja sukupuolen.

– Alkusoittona soitetaan ikävuodet, naiselle pienellä kellolla, jolloin kuuluu korkeampi kumaus, ja miehelle isolla kellolla, jolloin kumaus on matalampi. Jokaista vuosikymmentä kohtaan soi kolmen sarja kelloja. Pienen tauon jälkeen soitetaan yksittäiset ikävuodet yksitellen. Sen jälkeen soitetaan kaikille samanlainen noin kymmenen minuutin pituinen loppusoitto vuorotellen pienellä ja isolla kellolla, kertoo seurakuntamestari **Jaana Suvivuo**.

Vuoteen 1996 asti Enon kahta kirkonkelloa soitettiin käsin kellotorniin kiiveten. Nykyään kellojen soittoa ohjataan kellonsoittojärjestelmän kautta. Kellot voidaan laittaa soimaan kirkon sakastin kosketusnäyttöpaneelista reaaliaikaisesti tai ajastamalla ne etukäteen tietokoneella tai puhelimella.

TUUPOVAARAN kirkon tornissa on vain yksi rautakello, jota soitetaan vainajalle käsin omaisten pyynnöstä yleensä arksin kello yhdeksän aikaan. Kellon kyljessä olevan tekstin perusteella se on peräisin vuodelta 1960.

– Kello on hankittu vanhan kellon haljettua, kertoo seurakuntamestari **Jukka Heikura** Vaara-Karjalan seurakunnasta.

Tuupovaarassa vainajan sukupuolen voi päätellä soiton rytmistä, joka miehillä on hitaampi. Heikuran mukaan naisten

sanomakelloissa kelloa näpätetään noin kuuden sekunnin välein, miesten sanomakelloissa noin kymmenen sekunnin välein. Sanomakellojen soitto kestää noin kymmenen minuuttia.

– Talvella pakkasella soitetaan luukut kiinni ja kovalla pakkasella ei soiteta ollenkaan.

KONTIOLAHDELLA sanomakelloja soitetaan pääsääntöisesti sen viikon torstai-aamuna, jolloin siunaustilaisuus on.

– Lähtökohta on, että sanomakellot soitetaan Kontiolahden seurakunnan jäsenille, mutta myös ulkopaikkakuntalaisille voidaan sopia kellojen soittoaika. Varatakseen soittoajan omaiset ovat itse yhteydessä tänne virastoon. Myös kirkoon kuulumattomalle voidaan soittaa sanomakellot, mikäli omaiset toivovat niin, kertoo toimistos sihteeri **Suvi-Tuuli Turunen**.

Kontiolahdella kellotapulissa kajahtelee kaksi kelloa, vuonna 1962 Lokomolta hankittu isompi rautakello ja kaavilaisen Juutilaisen valimon vuonna 1989 tekemä pienempi pronssikello.

– Isolla kellolla soitetaan kuolleille ensin täydet kymmenet, yksi kumahdus per vuosikymmen, ja pienellä kellolla yksösvuodet. Kun ikä on soitettu, on pieni tauko ja sen jälkeen soitetaan vuorotellen molemmilla kelloilla yhteensä 10 minuuttia niin, että naisille aloitetaan pienellä kellolla, miehille isolla kellolla, kertoo vahtimestari **Eero Pehkonen**.

SANOMAKELLOT ovat hautajaisten ohella yksi pysähdys surussa, toteaa Kontiolahden seurakunnan II kappalainen **Jaakko Muhonen**.

Seurakunnat tukevat omaisia surussa monin tavoin. Omaisten on esimerkiksi mahdollista käydä surua läpi hautajaisten jälkeen seurakunnan työntekijän kanssa, ja sureville on tarjolla sururyhmiä. Lisäksi seurakunnan erilaiset kerhot, tilaisuudet ja messut ovat yksinäisyyden kokemusta lieventäviä yhteyden hetkiä.

– Kirkko on surun osaaja ja meillä on kuoleman kohdatessa vastaus, joka nousee kristinuskon ydinsanomasta ja kirkon päätehtävästä, Muhonen sanoo.

Tea Ikonen

Kellojen soittoja

- Sanomakellot
- Saattokellot hautaan viettäessä
- Ehtookellot lauantaisin klo 18
- Huomenkellot sunnuntaisin klo 9
- Papinkellot sunnuntaisin klo 9.45
- Yhteensoitto tai kutsukellot sunnuntaisin 5–10 minuuttia ennen messun alkua
- Loppusoitto/päätöskellot messun päättyessä

Aika laulaa ja aika rukoilla

PYHÄAAMUNA HOIOLAN kirkolla itärajalla, messun jälkeen, taivas tummeni lähes mustaksi. Rajun tuulen mukana maahan iski raekuuro vailla vertaa. Muutamassa minuutissa maa oli valkoinen ja uusi. Ihmetellen lähdin ajamaan kohti Kiihtelysvaaraa, kohti uutta messua. Oli uskon ja epäuskon sunnuntai.

Tuupovaaran kirkon kohdalla oli useita autoja parkkipaikalla. Kirkossa oli meneillään kuoroharjoitukset tulevaa Rauhanmessua varten. Miten nopeasti tulikaan aika rukoilla ja aika laulaa rauhaa maailmaan.

YKSI HARJOITELTAVISTA musiikkikappaleista oli **Leonard Bernsteinin** kappale *Somewhere* (suom. *Jossain*), musikaalista *West Side Story*. "Jossain paikka on, on paikka meillekin, taivaan alla on rauha vain meillekin. Jossain,

kerran löydämme elämän uuden, anteeksiantavaisuuden."

KIIHTELYSVAARAN MESSUN aikana lähes huomaamatta tuli aurinko esiin. Sadeepisarat loistivat syksyisellä nurmella. Liityimme ajatuksissamme palestiinalaisen litanian rukoukseen:

"Jeesus Vapahtajamme, silmämme katsovat sinuun, ainoaan auttajaamme näinä vaikeina aikoina. Me rukoilemme, että avaisit maailman, israelilaisten ja palestiinalaisten silmät näkemään oikeuden ja sovituksen. Auta meitä näkemään, että yhden ihmisen turvallisuus ja vapaus riippuu muiden turvallisuudesta ja vapaudesta. Herra, kuule rukouksemme."

Anne Angervo

kirkkoherra
Vaara-Karjalan seurakunta

kirkkovuosi

Reformaation päivä, su 29.10.2023

Uskon perustus

Jumala ei unohda kansaansa, vaan antaa kirkolle uudistumisen aikoja ja niitä ihmisiä, jotka auttavat meitä palaamaan kristillisen uskomme perusteisiin, Raamattuun ja sen julistamaan uskonvanhurskauteen. Liturginen väri: vihreä
Päivän tekstit: Ps. 46:2–8, Jer. 15:19–21, Room. 5:1–11, Matt. 16:1–4

Pyhäinpäivä, la 4.11.2023

Pyhien yhteys

Pyhäinpäivä on sulautuma kahdesta juhlasta, kaikkien pyhien päivästä 1.11. ja kaikkien uskovien vainajien muistopäivästä 2.11. Siten muisteluun kohteena ovat sekä kaikki kristikunnan marttyyrit että muut uskossa Kristukseen kuolleet. Liturginen väri: punainen, tai varsinkin iltajumalanpalveluksessa, valkoinen.
Päivän tekstit: Ps. 89:6–8, 16–19, Jes. 60:18–21, Ilm. 21:1–4, Matt. 5:1–12

23. sunnuntai helluntaista, su 5.11.2023

Antakaa toisillenne anteeksi

Koko elämämme perustuu anteeksiantoon, jonka saamme Kristuksen ristinkuoleman ansiosta. Se velvoittaa meidät kohtaamaan lähimmäisemme ystävällisesti,

lempeästi ja anteeksiantavasti.

Liturginen väri: vihreä
Päivän tekstit: Ps. 119:162–168, 1. Moos. 13:5–11, 14–16, 1. Piet. 3:8–12, Matt. 18:15–22

24. sunnuntai helluntaista, su 12.11.2023

Kahden valtakunnan kansalaisena

Kristityn oikea isänmaa on taivaassa. Kuitenkin hän on samalla maallisen yhteiskunnan jäsen ja vastuussa siitä. Yhteiskunta kuuluu Jumalan asettamaan elämänjärjestykseen, joka suojelee ja palvelee ihmiselämää. Liturginen väri: vihreä
Päivän tekstit: Ps. 75:2–8, 10–11, Jer. 29:4–7, 1. Tim. 2:1–4, Luuk. 12:4–7

Valvomisen sunnuntai, su 19.11.2023

Valvokaa!

Valvomisen sunnuntai on kirkkovuoden viimeistä edellinen sunnuntai. Tämän sunnuntain sanoma korostaa hengellistä valvomista ja Kristuksen paluun odotusta. Kristityn tulisi olla joka hetki valmis lähtemään tästä elämästä. Liturginen väri: vihreä
Päivän tekstit: Ps. 90:1–6, 12–15, Mal. 3:13–18, Hepr. 3:12–15 tai Ilm. 22:10–17, Mark. 13:33–37

kastetut

Joensuu

Mio Valo Valtteri Mikkonen
Adalia Edea Valpuri Niskanen
Selja Ilona Savolainen
Lyydia Hilda Ilmatar Villanen

Pielisensuu

Anton Vili Elis Asikainen
Kerttu Iida Helmiina Brigatti
Aamos Markku Jouko Seppo Jalkanen
Luca Mikael Kempas
Sada Adele Peisa
Nomiel Benjamin Räsänen
Viola Varpu Vainikainen

Rantakylä

Lumina Adessa Juutinen
Aliisa Aino Elea Karttunen
Onni Jeremias Saarelainen
Elsa Helvi Maria Uusitalo

Pyhäselkä

Kerttu Iita Orvokki Kettunen

Ella Aino Annikki Muhonen
Sara Lahja Ilona Saastamoinen
Joona Jesse Petteri Termonen

Eno

Minea Olivia Sirkka

Vaara-Karjala

Oona Sofia Suhonen

Kontiolahti

Eeli Onni Eevert Ahonen
Aapo Ilmari Eronen
Unto Iivari Haaranen
Viola Sofia Hakkarainen
Seela Sofie Kaarto
Eerik Pekka Antero Lillunen
Aurora Aino Liisa Nevalainen
Inga Aava Elise Nuutinen
Neelia Hertta Sofia Peltonen
PaaVo Matti Tapio Puustinen
Tapias Ohto Antti Saarinen

kuulutetut

Joensuu

Sami-Pekka Leander Snellman ja Riina Melisa Vilponen

Pielisensuu

Tero Kristian Kuorikoski ja Ella Lotta Eriika Makkonen

hautaan siunatut

Joensuu

Olavi Johannes Vartiainen 98 v
Pauli Wagner 95 v
Lauri Antero Pyykönen 94 v
Elma Liisa Kiiskinen 93 v
Maija Kaarina Karttunen 92 v
Vilho Juhani Ilmari Nuutinen 89 v
Ella Sisko Tiainen 89 v
Hilkka Katri Orvokki Pusa 88 v
Salli Kanerva Makkonen 87 v
Keijo Ensio Larema 85 v
Reino Aulis Karttunen 84 v
Soili Tuulikki Komulainen 84 v
Leena Marjatta Pykäläinen 82 v
Anna Elina Kuivalainen 81 v
Olli Eerik Mononen 78 v
Pentti Juhani Jormanainen 75 v
Teuvo Leo Sakari Härkönen 71 v
Mervi Hannele Neuvonen 66 v
Nikolai Raimo Sakari Kormilainen 27 v

Pielisensuu

Hilkka Riitta Koponen 93 v
Esko Juhana Silvennoinen 84 v
Pirkko Mirjam Nieminen 80 v
Eija Liisa Laurila 79 v
Esko Pentti Einari Tarnanen 76 v
Osma Kalervo Hiltunen 71 v

Rantakylä

Yrjö Piiipponen 99 v
Matti Aleksanteri Syväoja 87 v
Rauha Unelma Hodju 85 v
Pentti Paavali Antero Mutanen 84 v
Antti Olavi Pietarinen 81 v
Aira Kyllikki Sivonen 81 v
Markku Antero Aspiola 79 v
Liisa Kyllikki Hirvonen 73 v

Irja Inkeri Siponen 73 v
Ritva Anneli Väyrynen 73 v
Pekka Juhani Kokkola 70 v
Pekka Juhani Virtamo 64 v
Kimmo Tapio Surakka 61 v

Pyhäselkä

Irma Sinikka Paavilainen 95 v
Maire Annikki Sykkö 92 v
Veli Unto Kakkinen 91 v
Siiri Esteri Raatikainen 90 v
Sirkka Orvokki Vartiainen 82 v
Maija Kaarina Martikainen 79 v
Pentti Kalevi Kakkonen 78 v

Eno

Salme Tuulikki Ryyränen 77 v
Marja Terttu Annikki Ahtiainen 72 v
Keijo Antero Pesonen 61 v

Vaara-Karjala

Helvi Riitta Piirainen 96 v
Helge Juho Leinonen 92 v
Sirkka Annikki Vatanen 92 v
Eero Määttänen 91 v (Ilomantsin srk)
Mauno Antero Määttänen 90 v
Toivo Henrik Puhakka 85 v
Seija Marjatta Peltoniemi 82 v
Lauri Eino Tapani Jääskeläinen 77 v

Kontiolahti

Eeva Eliina Ikonen 98 v
Suoma Elviira Hakkarainen 97 v
Reino Nikolai Riikonen 90 v
Kerttu Inkeri Hyttinen 84 v
Martti Sakari Ikonen 81 v
Airi Anneli Tiilikainen 81 v
Markku Juhani Jauhiainen 77 v

Jussi Sohlbergin mukaan kristilliseen spiritualiteettiin on mahdollista sisällyttää aineksia myös toisista perinteistä. – Tuntuisi oudolta ja erikoiselta, että Jumala olisi antanut hengellistä viisautta ja arvokkaita asioita vain osalle kulttuureista, ja muut olisi jätetty pimeyteen tai paitsioon.

USKON UUDET AINEKSET

USKONNOLLISUUS. Yhdisteletkö erilaisia uskonto-perinteitä? Niin on aina tehty, sillä uskonnot elävät aina kussakin ajassa ja ympäristössä.

uosituille uskonnollisille ja henkisille virtauksille on yhteistä se, että niistä kiinnostuneet ihmiset yhdistelevät aineksia erilaisista uskontoperinteistä. Näin sanoo kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön tutkimuskoordinaattori ja uskontotieteilijä **Jussi Sohlberg**, joka seuraa työssään uskonnollisuuden muutosta Suomessa.

– Yhdistävänä piirteenä voidaan pitää myös kokemuksellisia menetelmiä, joissa henkisyys liittyy konkreettiseen tekemiseen ja ruumiillisuuteen. Tärkeää on se, minkä koetaan toimivan omassa elämäntilanteessa, Sohlberg sanoo.

– Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi meditaatio, jooga, tarot-korttien käyttö, manifestointi, enkelihenkisyyden menetelmät kuten enkelikortit ja kanavointi sekä shamanismi ja sakraali seksuaalisuus.

Nämä piirteet näkyvät Sohlbergin mukaan punaisena lankana viime vuosien uskonnollisuutta ja henkisyyttä kartoittavissa tutkimuksissa samalla, kun uskonnotomuus yleistyy erityisesti nuoremmassa ikäluokassa. Henkisyys suhtautuu myönteisesti myös osa niistä, jotka mieltävät itsensä uskonnottomiksi, agnostikoiksi tai ateisteiksi.

Nousevista trendeistä Sohlberg nostaa esiin uushenkisyyden monimuotoiset virtaukset, jotka ovat tämän päivän suomalaista kansanuskkoa, sekä kasvavan mielen-

kiinnon shamanistisia kursseja, työpajoja ja rumpupiirejä kohtaan.

– Uushenkinen uskonnollisuus liittyy osittain kristilliseen kieleen ja kuvastoon, mutta niitä tulkitaan eri tavalla kuin kristillisissä kirkoissa.

” Uushenkinen uskonnollisuus liittyy osittain kristilliseen kieleen ja kuvastoon, mutta niitä tulkitaan eri tavalla kuin kristillisissä kirkoissa.

Myös monet buddhalaisuuden harjoittajat yhdistelevät Sohlbergin mukaan vaikutteita erilaisista perinteistä. Suomessa toimii noin 50 buddhalaista yhteisöä, jotka julkaisevat meditaatiota, filosofiaa ja tietoisuutta käsittelevää kirjallisuutta, ja maakuntiin nousee buddhalaisia

retriittikeskuksia.

Sohlberg toteaa, että buddhalaisuus on monimuotoinen perinne, johon liittyy esimerkiksi Kaakkois-Aasiassa myös erilaisten henkiolentojen palvontaa.

– Taustaltaan kantasuomalaisia ihmisiä kiinnostavat erityisesti Tiibetin buddhalaisuus ja zen, joissa on pitkälle hioutuneita meditaatiomenetelmiä ja tietoisuusharjoituksia. Myös buddhalaisuuden filosofinen puoli kiehtoo.

OSA KONSERVATIIVIKRISTITYISTÄ on huolissaan siitä, että kirkko irtautuu teologisista juuristaan ja sanomastaan, kun uskonnolliset traditiot vaikuttavat toisiinsa. Tilanteessa nähdään merkkejä synkretismistä eli uskontojen sekoittumisesta.

Jussi Sohlberg ei ole huolestunut siitä, että monitahoinen kristillinen perinne muuttuisi joksikin muuksi ja sen perusolemus katoaisi.

– Uskonnolliset perinteet ovat aina olleet tietyllä tavalla synkretistisiä ja tarjonneet toisilleen peilauspintoja. Jo Vanhan testamentin aikana juutalaisuus ammensi vaikutteita muinaisitämaisestä kulttuurista ja persialaisista uskonnoista. Uuden testamentin sivuilta alkoi kristinuskon vuosisatoja kestänyt vuorovaikutus antiikin filosofian virtausten kanssa.

– Myöhemmin kristinuskon leviäminen vei sen koske-
tuksiin erilaisten kansanuskon perinteiden kanssa, ja ne ovat vaikuttaneet siihen. Suomessa vanha kansanuskon

” Suomessa vanha kansanusko on elänyt pitkään rinta rinnan kristillisen perinteen kanssa.

elänyt pitkään rinta rinnan kristillisen perinteen kanssa.

Sohlberg siteeraa yhdysvaltalaista uskontososiologia **Peter L. Bergeriä**, jonka mukaan uskonnollinen perinne tarvitsee vahvaa dialogia ympäröivän yhteiskunnan ja erilaisten maailmankatsomusten kanssa. Ilman vuoro-vaikutusta mikään traditio ei pysy elinvoimaisena.

– Kristinuskolla on pitkä historia, jonka aikana se on kyennyt mukautumaan erilaisiin kulttuureihin. Mukautumisen ansiosta kirkko on löytänyt kosketuspintoja erilaisten kulttuuri- ja uskontoperinteiden piirissä eläviin ihmisiin.

Sohlbergin mukaan suomalainen uskonnollisuus on tällä hetkellä voimakkaassa murroksessa, jossa erottuu useita eri suuntiin vaikuttavia muutoksia.

– Evankelis-luterilaiseen kirkkoon jäsentynyt uskon-

nollisuus ei ole katoamassa, mutta kirkon ja kristinuskon paikka yhteiskunnassa on jo muuttunut.

IHMISTEN ARJESSA eri perinteiden yhdisteleminen jatkuu Jussi Sohlbergin mukaan myös tulevaisuudessa. Onko sisäisesti yhtenäisen ja johdonmukaisen maailmankatsomuksen muodostaminen vielä mahdollista?

– Ihmiset eivät koe asiassa ristiriitaa, vaan heidän kysymyksensä on, miten asiat toimivat käytännössä. Uskonnollisuuteen voi liittyä piirteitä erilaisista ja keskenään jännitteisistäkin perinteistä, Sohlberg sanoo.

Kristinuskon näkökulmasta tilannetta voi Sohlbergin mukaan lähestyä inklusiivisen spiritualiteetin avulla. Kyse on teologisesta ajattelutavasta, jonka mukaan kaikissa uskonnoissa on vähintäänkin oikeita näkökulmia totuuteen, Jumalaan ja ihmiseen.

– Tällaiselta pohjalta näen mahdolliseksi varsin avaran ja sisäänsä sulkevan kristillisen spiritualiteetin. Siinä kristillinen identiteetti säilytetään ja juuret ovat kristillisessä hengellisyydessä samalla, kun ihmisellä on valmius omaksua vaikutteita myös erilaisista uskontoperinteistä kriittisesti asioita puntaroiden.

– Tällaisessa harkinnassa on mahdollista käyttää kristillistä perinnettä ja kokemusta, uusinta tutkittua tietoa, järkeä ja johdatusta.

Sohlberg mainitsee, että kirkon viimeisimmän nelivuotiskertomuksen mukaan suurin osa suomalaisista suhtautuu eri uskontoihin inklusiivisen ajattelutavan

” Evankelis-luterilaiseen kirkkoon jäsentynyt uskonnollisuus ei ole katoamassa, mutta kirkon ja kristinuskon paikka yhteiskunnassa on jo muuttunut.

mukaisesti.

– Moni suomalainen ajattelee, että kristillisen uskon sisään on mahdollista liittää erilaisia henkisyyden ja kulttuurin elementtejä. Vain pieni joukko samastuu eksklusiiviseen eli poissulkevaan ajattelutapaan, jonka mukaan on vain yksi oikea uskonto, ja muut ovat erheellisiä ja väärä.

Taneli Kylätasku

Laajempi versio artikkelista on julkaistu alun perin Kirkko ja kaupunki -lehdessä 13/2023.

”Mitä sitä voisi eläkkeellä ollessaan tehdä?”

ELÄVÄNÄ ELÄKKEELLÄ -tapahtumaan ovat tervetulleita kaikki, jotka haluavat uutta kipinää eläkevuosiinsa. Ohjelmassa on makupaloja monologista *Anjan lähes erinomainen elämä*, jota **Minna Maaria Virtanen** esittää Joensuun kaupunginteatterissa tällä syyskaudella.

Pielisensuun seurakunnan pappi **Anna-Riitta Pellikka** herättelee ajatuksia eläkkeelle jäämisestä elämänvaiheena. Tapahtuman työpajoissa voi katella elämää eteenpäin ja taaksepäin. Mitä unelmia minulla on? Mitä haluaisin vielä kokeilla ja oppia? Uskaltaisinko vielä hypätä johonkin aivan uuteen?

Päiväkahvin yhteydessä on tarjolla kakku- ja hedelmäbuffet. Päivän aikana on myös mahdollisuus tutustua erilaisiin vapaaehtoistehtäviin.

MERJA MÄKISALO-ROPPONEN ja **Ilona Pietarinen** ovat eläkkeellä olemisen kokemusasiantuntijoita. He kertovat tapahtumassa omista kokemuksistaan eläkkeelle jäämisestä. Pietarinen on toiminut sairaanhoitajana koko työuransa. Mäkisalo-Ropponen jäi toukokuun alussa eläkkeelle kansanedustajan työstä.

Ajatus eläkkeelle jääneiden ja kohta jäävien omasta tapahtumasta syntyi, kun Mäkisalo-Ropponen mietti yhdessä juuri eläkkeelle jääneen tuttavansa kanssa, että mitä sitä voisi eläkkeellä ollessaan tehdä. Kirkkokahveilla hän kertoi näistä pohdintoista papille.

Kun asiaa sitten ruvettiin seurakunnassa porukalla edistämään, diakoniatyöntekijä kutsui Mäkisalo-Ropponen mukaan keskustelemaan. Syntyi idea tämän kaltaisesta tapahtumasta.

– On ollut kiva kokea sitä, että me tavan seu-

rakuntalaiset ollaan oltu tekemässä tapahtumaa. Tämä on ollut tosi innostavaa, Mäkisalo-Ropponen kiittelee.

ELÄKKEELLE JÄÄDESSÄ ollaan monenlaisten elämänmuutosten pyörteissä. Moni pitää huolta ikääntyneistä läheisistään ja lapsenlapsista. Parisuhteen tasapaino saattaa heilahtaa, kun eläkkeelle jäädaan eri aikaan. Uudessa tilanteessa ihminen voi myös kokea yksinäisyyttä.

– Työpaikka on ollut monelle tärkeä yhteisö. Mihin yhteisöön kuulun työuran jälkeen vai kuulunko mihinkään? Kaiken keskellä on tärkeää kuunnella itseään ja omia tarpeitaan, sanoo Rantakylän seurakunnan diakoniatyöntekijä **Raija Alhosaari**.

Tapahtumassa on varattu aikaa porinoille lähellä istuvien kanssa sekä yhteiselle keskustelulle.

– Yhteinen keskustelu on hyvin tärkeää. Me haluamme kuulla ja jakaa yhdessä osallistujien kanssa kokemuksia, toiveita ja odotuksia. Jokaisen ajatukset ovat ainutkertaisia ja arvokkaita, Alhosaari sanoo.

Hän painottaa, että keskusteluun osallistuminen ei ole vaatimus. Tapahtumaan voi tulla myös kuulemaan hiljaa itseään.

Hanna Pekkanen

Elävänä eläkkeellä to 16.11. klo 13–16 Rantakylän kirkolla. Tapahtuma on maksuton. Tarjoilun vuoksi pyydetään ilmoittautumaan viimeistään 12.11. www.joensuunseurakunnat.fi/ilmoittaudu tai puhelimitse 013 263 5300. Järj. Joensuun, Pielisensuun ja Rantakylän seurakuntien diakonia- ja aikuistyö.

Tuoreet eläkeläiset Merja Mäkisalo-Ropponen ja Ilona Pietarinen kertovat omia kokemuksiaan eläkkeelle jäämisestä Elävänä eläkkeellä -tapahtumassa Rantakylän kirkolla 16. marraskuuta.

Hartaita säveliä pyhäinpäivänä

PYHÄINPÄIVÄNÄ lauantaina 4.11. on useita tunnelmallisia konsertteja Joensuun seurakuntien kirkkoissa. Joensuun konservatorion laulunopiskelijoiden Oi muistatko vielä... -konsertin ohjelmassa on muun muassa Merikannon, Straussin, Bachin ja Kilpisen lauluja **Jaroslava Kotorovan** säestämänä Isossa Ristinkappelissa (Rauhankatu 4).

Muista kuolevaisuutesi on oopperalaulaja, baritoni **Jukka Romun** Memento mori -konsertin teema. Tuupovaaran kirkon konserttisarjaan kuuluva kon-

serti sisältää muun muassa Bachin, Sibeliuksen, Merikannon ja Kuulan tuotantoa. Urkuja ja pianoa soittaa **Samuli Moilanen**.

Viulisti **Liisa Karhun** ja pianisti **Henna Hirvikankaan** perinteisessä Kristallivirta-konsertissa Rantakylän kirkossa kuullaan pyhäinpäivän tunnelmaan sopivia klassisia ja hartaita säveliä muun muassa Händeliltä, Kuulalta, Bragalta, Sibeliukselta ja Chopinilta.

Liisa Karhu ja Henna Hirvikangas

Oi muistatko vielä... -pyhäinpäivän

konsertti la 4.11. klo 13

Isossa Ristinkappelissa. Vapaa pääsy, käsiohjelma 10 euroa.

Memento mori -konsertti la 4.11.

klo 14 Tuupovaaran kirkossa.

Vapaa pääsy, käsiohjelma 10 euroa.

Kristallivirta-kynttiläkonsertti

la 4.11. klo 15 Rantakylän kirkossa.

Vapaa pääsy, käsiohjelma 10 euroa.

Kirkkotie

63. vuosikerta
Seuraava Kirkkotie ilmestyy 29.11.2023

Julkaisija: Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymä / **Toimitus:** Kirkkokatu 28, 80100 Joensuu / viestinta.joensuu@evl.fi / Päätoimittaja Kirsi Taskinen, p. 050 590 6520, kirsi.taskinen@evl.fi / Tea Ikonen, tea.ikonen@evl.fi / Hanna Pekkanen, hanna.pekkanen@evl.fi / Tiina Partanen, tiina.s.partanen@evl.fi / **Mediamyynti:** Sacrum-Kotimaa Oy, Pirjo Teva, p. 040 680 4057, pirjo.teva@kotimaa.fi / Juha Kurvinen, p. 040 665 5983, juha.kurvinen@kotimaa.fi / **Taitto:** Hilla Group Oyj, Kannus / **Painopaikka:** Botnia Print Oy / Suomalainen Lehtipaino, Kajaani / **Painosmäärä:** 51050 / **Ilmoitus jakeluhäiriöstä:** SSM Itä-Suomi Oy, p. 013 122 034, joensuu@ssm.fi, www.ssmitasuomi.fi/jakelupalaute / **Ilmestymispäivät 2023:** 29.11., 27.12. / **Verkkolehti:** www.kirkkotie.fi

Keskipäivän konsertit
keskiviikkoisin klo 12–12.30
Joensuun kirkossa.
Vapaa pääsy!

tapahtumat: marraskuu 2023

Joensuun seurakunta

► **TOIMISTO:** Kirkkokatu 28, ma-pe klo 9–12, p. 013 263 5363, joensuun.seurakunta@evl.fi

Joensuun kirkko

Papinkatu 1b

Keskipäivän konsertti ke 1.11., 8.11., 15.11., 22.11. ja 29.11. klo 12.

Pyhäinpäivän messu la 4.11. klo 10. Messussa muistetaan viime vuoden pyhäinpäivän jälkeen kuolleita seurakuntamme jäseniä ja luetaan heidän nimensä.

Sanajumalanpalvelus su 5.11. klo 10.

Messu su 12.11. klo 10.

Sateenkaari-ilta to 16.11. klo 18.

Keskusteluilta sateenkaari-ihmisille ja heidän ystävilleen. Eri aiheita, teemoja tai tekemistä, iltapala ja pieni hartaus lopuksi.

Messu su 19.11. klo 10.

Kato mua –perhetapahtuman kirkkohetki la 25.11. klo 12. Ks. s. 16.

Messu su 26.11. klo 10.

Joulun ihme –konsertti ma 27.11. klo 18. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €. Ks. s. 11.

Siniset Sävelet –konsertti ti 28.11. klo 18. Vapaa pääsy, ohjelma 5 €. Ks. s. 11.

Joensuun seurakuntakeskus

Kirkkokatu 28

Torstaimessu ja kirkkokahvit to 2.11. klo 12. Vietämme Toimentuvan 30-vuotisjuhlaa.

Torstaimessu ja kirkkokahvit to 9.11., 16.11., 23.11. ja 30.11. klo 12.

Anna-Maija Raittila ja Joensuu la 11.11. klo 16. Ks. s. 11.

Siioninvirsiseurat su 12.11. klo 14, veisataan Siionin virsiä. Puhujina mm. Terttuhelena Jormanainen, Tuomo Käyhkö ja Raimo Ursin,

kahvitarjoilu n. klo 13.30 alkaen.

Hiljainen rukous –konsertti

su 12.11. klo 18. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €. Ks. s. 11.

Toivevirsiä–yhteislaulutilaisuus to 16.11. klo 11.

Toimentuvan piirakkatalkoot to 23.11. klo 8, Olavi-sali, 2. krs. Myynti alkaa klo 11. Piirakan hinta 0,80 €/kpl.

Yhteyden iloa ti 28.11. klo 11.

Seniorien toiminta- ja virkistyspäivä. Päivään sisältyy lounas ja kahvi, maksu 7 €.

Noljakan kirkko

Kervilänkuja 2

Messy Church su 5.11. klo 15. Ks. s. 12.

Messu su 12.11. klo 13.

Messu su 19.11. klo 13.

Messu su 26.11. klo 13.

Muut paikat

Oi, muistatko vielä... –konsertti

la 4.11. klo 13 Ristinkappelissa (Rauhankatu 4). Vapaa pääsy, ohjelma 10 € opiskelijoiden stipendirahastoon. Ks. s. 10.

Toimentupa 30 vuotta

Avoimma ma–to klo 9–15.30, pe klo 9–14 Kirkkokatu 28, alakerta. P. 050 597 1247. Tule tekemään käsitöitä, askartelemaan, kahvittelemaan ja juttelemaan. Toimentuvan syntymäpäivää juhliin torstaimessussa 2.11. klo 12 Joensuun seurakuntakeskuksella.

Pielisensuun seurakunta

► **TOIMISTO:** Huvilakatu 8 b, ma–pe klo 9–12, p. 013 263 5407, pielisensuun.seurakunta@evl.fi

Pielisensuun kirkko

Huvilakatu 8 b

Pyhäinpäivän messu la 4.11. klo 10.

Pyhäinpäivän rukoushetki la 4.11.

klo 17, tilaisuudessa luetaan vuoden aikana kuolleiden seurakuntamme jäsenten nimet.

Siipimessu su 5.11. klo 10, saarna Tapani Nuutinen, kirkkokahvit.

Taizé-messu su 5.11. klo 18.

Digiapu maanantaisin klo 12–14 (6.11.–12.12.) Kahvisiivessä.

Riverian opiskelijat opastavat käyttämään yleisimpiä ohjelmistoja sekä ratkaisemaan teknisiä ongelmia. Jos sinulla tai läheiselläsi on vaikeuksia tekniikan kanssa, tulkkaa rohkeasti kysymään neuvoa!

Kuka minä todella olen? ti 7.11.

klo 18–20. Miten elän sovussa kaiken itsessä olevan kanssa? Emeritusprofessori, tietokirjailija Paavo Kettusen johdantoluento kolmen luennon sarjalle, kommenttipuheenvuoro TT Heikki Salomaa, tarjolla iltateetä.

Senioritapaaminen pe 10.11. klo 10

yläsalissa. ”Kuulo, kuulon kuntoutuksen ja apuvälineiden merkitys omassa arjessa”, Joensuun Seudun Kuulo ry:n pj. Eila Heinonen, keittolounas 6 €.

Messu su 12.11. klo 10, kirkkokahvit.

Raamattutunti la 18.11. klo 14.30,

”Vapaana vääristä valloista”, pastori Lea Kujanpää, Kansan Raamattuseura.

Nyyttikesti-ilta ”Turvassa myrskyn keskellä” la 18.11. klo 16. Pastorit Lea Kujanpää (KRS), Taina Pesonen ja Heikki Salomaa.

Iltojen tarjoilu perustuu osanottajien tuomiin eväisiin. Illat järjestää Luterilainen kirkko Joensuussa ja Kansan Raamattuseura.

Messu su 19.11. klo 10, Raamattuopiston kirkkopyhä, saarna Suomen Raamattuopiston Pohjois-Karjalan ja Kainuun aluejohtaja Jouko Malinen, kirkkokahvit, jonka jälkeen päivätillaisuus yläsalissa.

Taizé-messu su 19.11. klo 18.

Senioritapaaminen pe 24.11. klo 10 yläsalissa. ”Hyvä ikääntyminen”, geriatrian ja yleislääketieteen erikoislääkäri Mika Elo, keitto-lounas 6 €.

Kamarimusiikkikonsertti Kantaesityksiä, tulta ja yksityiskohtia la 25.11. klo 18. Onni Toikka (viulu), Janne Jääskelä (viulu), Heikki Vilpponen (alttoviulu), Tatu Ahola (sello), Bach–Glass–Jääskelä–Toikka. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

Messu su 26.11. klo 10, kirkko-

kahvit.

Joensuun kamariorkesterin

konsertti su 26.11. klo 17. Lilja Autti (viulu), johtaa Heikki Vilpponen, Jääskelä: Aaria, Beethoven: Romanssi F–duuri, Sibelius: Pelléas & Mélisande, vapaa pääsy, ohjelma 5 €.

Joulun ihme –konsertti ti 28.11.

klo 18. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €. Ks. s. 11.

Hukanhaudan seurakuntatalo

Lonikintie 18

Digiapu tiistaisin klo 9–11 (7.11.–12.12.). Riverian opiskelijat opastavat käyttämään yleisimpiä ohjelmistoja sekä ratkaisemaan teknisiä ongelmia. Jos sinulla tai läheiselläsi on vaikeuksia tekniikan kanssa, tulkkaa rohkeasti kysymään neuvoa!

Elon iloa ikäihmisille virkistyspäivä to 30.11. klo 11–14. Päivän

teemana ”Mielekäs elämä”.

Mukana ohjaaja kohtaamispaikka Torikievarista (P–K:n Mielenterveyden tuki ry). Tarjoilumaksu 6 €.

Laulun ja rukouksen ilta to 30.11.

klo 18. Yhteislauluja Viisikielisestä.

Mukana lauluryhmä Vuoripuro.

Illassa myös yhteistä rukousta.

Kahvitarjoilu alkaen klo 17.30.

Muut paikat

Tuunaus Ateljeen 15-vuotisjuhla

ma 13.11. klo 17–20 Pikku-Ketun

kerhohuoneella. Mukana Tiina

Wiberg ja Anna-Riitta Pellikka.

Miten näen itseni ja miten minut nähdään?

Kolme iltaa elämän peruskysymyksistä, emeritusprofessori, tietokirjailija Paavo Kettusen luentosarja Pielisensuun kirkossa.

7.11. klo 18–20: Kuka minä todella olen? Miten elän sovussa kaiken itsessä olevan kanssa? Kommenttipuheenvuoro: TT Heikki Salomaa.

16.1.2024 klo 18–20:

Häpeä ja syyllisyys. Elämää suojelevia vai sitä tuhoavia elementtejä? Kommenttipuheenvuoro: psykologi, erityisluokanopettaja Outi Kärnä.

26.3.2024 klo 18–20:

Häpeä pelastushistorian kokonaisuudessa. Kristillistä pelastushistoriaa on useimmiten tarkasteltu syyllisyyden näkökulmasta. Miltä se näyttäisi ja mitä siitä seuraisi, jos sitä katsottaisiin häpeän näkökulmasta? Kommenttipuheenvuoro: dosentti Vesa Hirvonen.

MA 5.11. KLO 15–17.30
NOLJAKAN KIRKKO.
KERVILÄNKUJA 2

POIS PIILOISTA
YHDESSÄOLOA, TOIMINTAA JA TEKEMISTÄ

Paljon erilaisia toimintapisteitä, joissa askarrella, leikkien, liikkuen ja yhdessä iloiten tutustutaan päivän raamatunkertomukseen.

YHTEINEN JUHLA
Raamatunkertomus, ehtoollinen, musiikkia

TARJOLLA TORTILLOJA, JÄLKKÄRINÄ MAKEITA HERKKUJA.
MAKSUTON TAPAHTUMA KAIKENIKÄISILLE!

Messy Church

JOENSUUN SEURAKUNTA

RANTAKYLÄN SEURAKUNTA

TUOMAS MESSU

su 12.11. klo 18
Rantakylän kirkko,
Rantakylänkatu 2

Kevyen musiikin tuomas-messu Tapioiden henkeen! Lauletaan Juha Tapion, Kari Tapion ja Tapio Rautavaaran kappaleita. Saarnaa musiikkitieteilijä ja tietokirjailija Topi Linjama, musiikista vastaa Janne Piipponen Arepan ja tuomasbändin kanssa. Lastenhoito järjestetty, iltatee.

Lapsen oikeuksien perhetapahtuma
alakouluikäisille ja heidän perheilleen

KATO MUA

lauantai 25.11.2023
klo 12-13 LASTEN KIRKKO
Joensuun ev.lut. kirkko,
Papinkatu 1b
klo 13-16 TOIMINTAPISTEET
Joensuun Yhteiskoulun
lukio, Papinkatu 3

EI SISÄÄNPÄÄSYMÄKSUÄ.
Tapahtumارانnekkeita jaetaan
kirkossa sekä lukion sisään-
käynnillä klo 13 alkaen.

Mukana supersuosittu **SARI AALLON**
vatsastapuhumisshow ja meet & greet

Järjestää: Luterilainen kirkko Joensuussa, Kuopion hiippakunta, Lasten ja nuorten keskus ry

Rantakylän seurakunta

TOIMISTO: Rantakylänkatu 2 A, ma–pe klo 9–12, p. 013 263 5510, rantakylan.seurakunta@evl.fi

Rantakylän kirkko

Rantakylänkatu 2

Viikkomessu ke 1.11. klo 11, messun jälkeen yhteisessä pöydässä ruokailu, aikuiset 4 €, lapset 1 €.

Vertaisryhmä lapsensa menettäneille

ke 1.11. klo 18–20 Rantakylän kirkolla.

Lapsensa menettäneiden vertaisryhmä ke 1.11. klo 18–20, yhteistyössä Käpy ry:n ja Pohjois-Karjalan Syöpäläpset Sykkyrä ry:n kanssa. Jos olet tulossa ensimmäistä kertaa, ilmoittauduthan anu.hynninen@evl.fi/ 050 571 1503.

Messu pyhäinpäivänä la 4.11. klo 10.
Kristallivirta-konsertti la 4.11. klo 15. Ks. s. 10.
Pyhäinpäivän polku la 4.11. klo 16–18 Joensuun hautausmaalla. Polun varrella voit erilaisilla ras-teilla mm. hiljentyä, etsiä enkeleitä ja kirjoittaa taivaspostia. Ota oma taskulamppu mukaan. Pääset polulle kätevimmin Rauhan- tai Ristinkappelin edestä. Ks. s. 5.
Pyhäinpäivän iltakirkko la 4.11. klo 18, luetaan vuoden aikana kuolleiden seurakuntalaisten nimet ja sytytetään kynttilät heidän muistokseen. Lopuksi iltatee.
Jumalanpalvelus su 5.11. klo 10.
Aamurukous ke 8.11. klo 9.
Messu ja kirkkokahvit su 12.11. klo 10.
Kevyemmän musiikin Tuomas-messu su 12.11. klo 18, musiikki-tieteilijä ja tietokirjailija Topi Linjama saarnaa. Messun jälkeen iltatee, lastenhoito järjestetty. Ks. s. 12.

Lukupiiri ma 13.11. klo 14, keskus-telemme Camilla Nissisen kirjan Meitä vastaan rikkoneet pohjalta.
Elävänä eläkkeellä –tapahtuma to 16.11. klo 13–16. Tapahtuma hiljattain eläkkeelle jääneille tai lähiaikoina eläkkeelle jääville. Ohjelmassa mm. makupaloja monologista ”Anjan lähes erinomainen elämä”, keskustelua, työpajoja ja mahdollisuus tutustua vapaaehtoistehtäviin. Tarjolla kahvit sekä kakku- ja hedelmä-buffet. Ilm. viim. su 12.11. joensuunseurakunnat.fi/ ilmoittaudu tai p. 013 263 5300 (ma–to klo 9–15, pe klo 9–12). Järj. Joensuun, Pielisensuun ja Rantakylän seurakuntien diakonia- ja aikuistyö. Ks. s. 10.
Messu ja kirkkokahvit su 19.11. klo 10.
Keskipäivän rukoushetki ke 22.11. klo 12.15.
Talven valoa -konsertti su 25.11. klo 18. Viulisti Liisa Karhu ja Keski-Karjala trio (Timo Hacklin ja Kari Lauronen). Vapaa pääsy, ohjelma 12 €. Ks. s. 11.

Omaishoitajien kirkkopyhä

su 26.11. klo 10 Rantakylän kirkossa.

Messu ja omaishoitajien kirkkopyhä su 26.11. klo 10. Messun jälkeen kirkkokahvit.
Israelin ystävien ilta ti 28.11. klo 18. Ajankohtaisia asioita ja rukousta Israelin puolesta. Kahvitarjoilu.
Joulun ihme -konsertti ke 29.11. klo 12. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €. Ks. s. 11.

Muut paikat
Vertaistuellinen teemailta Lapsi ja ero ti 14.11. klo 17–19 Lähiötalolla (Riihisärkänkatu 6 C 16). Lastenhoito tarvittaessa. Ilm. 10.11. mennessä www.joensuunseurakunnat.fi/ ilmoittaudu.

Pyhäselän seurakunta

TOIMISTO: Hammaslahden-tie 76, ma–pe klo 9–12, p. 050 364 8190, pyhaselan.seurakunta@evl.fi

Pyhäselän kirkko

Hammaslahdentie 76

Pyhäinpäivän iltakirkko

la 4.11. klo 18 Pyhäselän kirkossa.

Pyhäinpäivän iltakirkko la 4.11. klo 18. Tapahtumassa muistetaan vuoden aikana kuolleita seurakuntalaisia ja sytytetään kynttilöitä heidän muistokseen.
Ei messua su 5.11.
Messu su 12.11. klo 10, saarnaa Yrjö Sahama.
Keskipäivän ehtoollishetki ke 15.11. klo 12.
Messu su 19.11. klo 10, kanttori Sakari Vilpponen.
Messu su 26.11. klo 10.

Pyhäselän seurakuntatalo

Hammaslahdentie 76

Hävikkiruokajakelu joka toinen torstai klo 13.30. Seuraavat kerrat 2.11. ja 16.11. Varaathan kassisi ennakkoon, p. 050 363 6909 tai 050 340 7382.

Myynissä piirakoita

lähetytyön hyväksi, 0,80 e/ kpl. Tilaukset pe 17.11. klo 12 mennessä, p. 050 364 8190.

Piirakkatalkoot to 23.11. klo 8.

Enon hautausmaan uusi alue siunataan käyttöön

pe 3.11. klo 12. Lääninrovasti Markus Kontiainen toimittaa siunaamisen.

Yhteinen ruokailu

to 30.11. klo 13–15 Pyhäselän seurakuntatalolla. Muista ilmoittautua!

Yhteinen ruokailu to 30.11. klo 13–15. Ilmoittaudu ruokailuun, p. 050 363 6909 tai 050 340 7382.

Reijolan seurakuntatalo

Santerintie 11

Pohjois-Karjalan Kansan-lähetyksen raamattupiiri to 2.11. klo 18, mukana Raimo Kukkonen.
Messu su 5.11. klo 10 (Huom! kellonaika).
Illan ehtoollishetki pe 24.11. klo 18.30–19.

Muut paikat

Raamattupiiri Lukulamppu to 2.11. klo 10 Autoilijantien kerho-huoneella. Raamatunkohta ”Antakaa toisillenne anteeksi – Matt. 18:15–35” (Autoilijantie 13).
Virkisty laulaen to 2.11. klo 11–11.45 Pyhäselän kirjastossa. Hengelliset laulut. Yhteistyössä Vaara-kirjastot (Opettajantie 3 a).
Laulutuokio pe 3.11. klo 10 Lahjanpuiston kerhohuoneella. Kohtaanmisten kirpputori-kahvila avoinna kerhohuoneella joka perjantai klo 10–13. Voit tuoda puhtaita ja ehjiä vaatteita, astioita, yms. kirpputorin aukioloaikoina (Lahjantie 10).
Lähetyspiiri ti 7.11. klo 15 Anneli Kurosella (Tölpäntie 61).
Lähetyspiiri ma 13.11. klo 12 Leena Auvisella (Savikontie 98, Niitty-lahti).
Virkisty laulaen to 30.11. klo 11–11.45 Pyhäselän kirjastossa, Kauneimmat Joululaulut.

Enon seurakunta

TOIMISTO: Enontie 30 A, ma–pe klo 9–12, p. 013 263 5601, enon.seurakunta@evl.fi

Enon kirkko

Enontie 28

Pyhäinpäivän messu ja iltajuhla la 4.11. klo 16. Iltajuhlassa sytytetään kynttilät vuoden aikana kuolleiden seurakuntamme jäsenten muistoksi. Tarjoilu seurakuntatalolla.
Messu su 5.11. klo 10. Mukana Veräjä. Messun jälkeen kirkkokahvit ja Gideonien toiminnan esittelyä seurakuntatalolla.
Messu su 12.11. ja 19.11. klo 10.
Iltakirkko su 26.11. klo 18.

Enon seurakuntatalo

Enontie 30 A

Yhteislauluilta ja iltateet ti 7.11. klo 17.30. Laulukirjana Viisikielinen. Mukana Jari Niva.
Sanan aika -raamattupiiri ma 13.11. klo 17. Mukana Heimo Karhapää.
Nalleneuvola to 16.11. klo 9.30. Voit tuoda oman lelun mitattavaksi ja punnittavaksi.
Valvomisen sunnuntain aamukahvit su 19.11. klo 9 ennen messua. Vapaaehtoinen kahvimaksu lähetytyön hyväksi.

Muut paikat

Yhteislaulujen ilta ke 1.11. klo 17.30 Louhitalolla. Kahvitarjoilu. Mukana Maiju Ahlholm. Yhteistyössä Enon seurakunta, Louhiojan kyläyhdistys ja Kulttuuriyhdistys Louhi (Heintie 16).
Pyhäinpäivän polku ke 1.11.–su 5.11. Enon hautausmaalla. Lähtö siunauskappelin edustalta. Voit kiertää polun sinulle sopivana aikana. Kaikenikäisille. Ks. s. 5.
Enon hautausmaan laajennusosan käyttöön siunaaminen pe 3.11. klo 12 (Kirkkotie 12). Ks. s. 5.
Siioninvirsiseurat pe 10.11. klo 13 Aune Heiskasella Enossa (Tykkitie 24 as. 2).

KYNTTILÄ-tapahtuma itsemurhan tehneiden MUISTOLLE

Su 19.11. klo 15.30 alkaen, tule sytyttämään kynttilä läheisesi muistolle Joensuun hautausmaan muistelu-paikalle, Rauhankatu 4.

Mahdollisuus osallistua klo 16 Ristinkappelissa järjestettävään muistohetkeen. Voit lähettää runosi luettavaksi saara.suihko@pkmie-lenterveydentuki.fi

Paikalla työntekijöitä seurakunnista, Pohjois-Karjalan mielenterveys-omaiset FinFami ry:stä ja Pohjois-Karjalan mielenterveydentuki ry:stä.

Majataloilta

la 25.11. klo 16 Koveron Majatalo, Koverontie 4

Illan teemana ”Lähellä Herraa”, vieraana Seppo Kuosmanen.

Musiikkiesityksiä, yhteislaulua, rukousta ja tarjoilua.

VAARA-KARJALAN SEURAKUNTA

Tule laulamaan Hoosiannaa ja virittymään joulun odotukseen

Aloitamme uuden kuoron, joka esiintyy sekä toimii esilaulutehtävissä Pielisensuun kirkossa 1. adventtisunnuntain messussa 3.12. klo 10 sekä Kauneimmat Joululaulut -tilaisuudessa su 17.12. klo 18.

Kokoontumiset harjoituksiin Pielisensuun kirkon urkuparvel-la keskiviikkoisin 1.11., 8.11., 15.11., 29.11. ja 13.12. klo 18–19.30.

Kuoroa johtaa kanttori Mikko Juntunen, p. 050 3755 386, mikko.juntunen@evl.fi.

Tervetuloa musiikin matkaan!

PIELISENSUUN SEURAKUNTA

KONTIOLAHDEN SEURAKUNTA

Selkien-Mönnin kappeli 40 VUOTTA!

Juhlaviikonloppu 25.–26.11.2024 Selkie-Mönnin kappeli, Selkientie 1, Lehtoi

Lauantai 25.11. klo 13–15 perhetapahtuma, enkeliaskartelua, uuden oppimista ja käsillä tekemistä koko perheelle.

klo 18 konsertti, baritoni Juha Kotilainen, alttaritaideteoksen paljastaminen. Liput 20 €, tuotto Selkien-Mönnin taidehankintaan. Pienkeräyslupa RA/2023/1035 ajalla 14.9.–13.12.2023.

Sunnuntai 26.11. klo 13 40-vuotisjuhlamessu, alttariteoksen siunaaminen.

Vaara-Karjalan seurakunta

- **TOIMISTO, KIIHTELYSVAARA:**
Tohmajärventie 31, avoinna ke klo 9–12, p. 040 737 4656
- **TOIMISTO, TUUPOVAARA:**
Koulutie 10, avoinna to klo 9–12, p. 040 737 4656
Puhelinaika molempiin toimistoihin myös pe klo 9–12, vaara-karjalan.seurakunta@evl.fi

Kiihtelysvaaran seurakuntatalo

Tohmajärventie 31

Messu su 29.10. klo 10, maatalous-tuottajien kirkkopyhä, tarjolla huttua.

Rukousaamuvartio ti 31.10. klo 8, jatkuen aina tiistaiaamuisin.

Seurakuntakerho ke 1.11. klo 11.

Kirkkolaulajat ke 1.11. klo 16.

Pyhäinpäivän sanajumalanpalvelus la 4.11. klo 10. Tilaisuudessa luetaan vuoden aikana kuolleiden nimet. Tilaisuuden jälkeen hautausmaalla glögitarjoilu.

Messu su 12.11. klo 14.

Seurakuntakerho ke 15.11. klo 11.

Kirkkolaulajat ke 15.11. klo 16.

Messu su 19.11. klo 14.

Kirkkolaulajat ke 22.11. klo 16.

Papinkahvit to 22.11. klo 18. Mahdollisuus tulla keskustelemaan papin kanssa. Pappi tarjoaa kahvit, kuuntelevat korvat ja lämmintä keskustelua.

Pieni iltamessu su 26.11. klo 16.

Seurakuntakerho ke 29.11. klo 11.

Tuupovaaran kirkko

Koulutie 5

Rauhanmessu

su 29.10. klo 16
Tuupovaaran kirkossa.
Tule laulamaan rauhaa! Messussa mukana Rauhankuoro. Tilaisuuden jälkeen iltatee.

Pyhäinpäivän Memento mori

-konsertti la 4.11. klo 14. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €. Ks. s. 10.

Pyhäinpäivän hartaushetki la 4.11. klo 17. Hartaushetkessä luetaan

vuoden aikana kuolleiden seurakuntamme jäsenten nimet. Hartaushetken jälkeen glögitarjoilu.

Messu su 5.11. klo 10.

Messu su 12.11. klo 10.

Messu su 26.11. klo 10.

Tuupovaaran seurakuntatalo

Koulutie 10

Seurakuntakerho to 2.11. klo 11.

Miesten ilta pe 10.11. klo 17.

Työttömien ja vähävaraisten ruokailu ti 14.11. klo 12.

Seurakuntakerho to 16.11. klo 11.

Papinkahvit pe 24.11. klo 18.

Mahdollisuus tulla keskustelemaan papin kanssa. Pappi tarjoaa kahvit, kuuntelevat korvat ja lämmintä keskustelua.

Muut paikat

Miesten piiri to 26.10. klo 18 Eevi ja

Matti Väistöllä (Vaaranpääntie 6).

Sanajumalanpalvelus su 5.11. klo 16 Särkivaaran kylätalolla (Kissapurontie 10).

Naisten ilta ke 8.11. klo 17 Eevi ja Matti Väistöllä, yhteislaulua ja musiikkia Samuli Moilasen johdolla.

Lähetyspiiri ti 14.11. klo 17.30

Annikki Turusella, vieraana Anne ja Aatu Gröhn (Vaaranpääntie 9).

Lukupiiri to 16.11. klo 14 Hoilolan kirkossa (Hoilolantie 133).

Messu su 19.11. klo 10 Hoilolan kirkossa.

Majataloilta la 25.11. klo 16 Koveron Majatalossa. Illan teemana ”Lähellä Herraa”, vieraana Seppo Kuosmanen. Musiikkiesityksiä, yhteislaulua, rukousta ja tarjoilua (Koverontie 4).

Heinävaaran Raamattu- ja

rukouspiiri ke 30.11. klo 12

Heinävaaran kerhotilassa (Pitkäpelto 1 h 14).

Majatalokuoro

kokoontuu pääsääntöisesti maanantaisin klo 18 Kiihtelysvaaran seurakuntatalolla. Tervetuloa myös uudet laulajat mukaan! Lisätietoa Samuli Moilaselta p. 050 331 0804.

Kontiolahden seurakunta

➤ **KIRKKOHERRANVIRASTO:**

Keskuskatu 26, ma–pe klo 9–12, p. 040 761 6569, kontiolahti@evl.fi

Kontiolahden kirkko

Kirkkotie 6

Jumalanpalvelukset suoratoistona joka su klo 10: www.youtube.com/kontiolahdensrk.

Messu la 4.11. klo 10, pyhäinpäivän messussa luemme 1.10.2022–30.9.2023 välisenä aikana kuolleiden seurakuntamme vainajien nimet ja sytytämme heille tuohuksen.

Konsertti la 4.11. klo 18, baritoni Jaakko Kortekangas, mukana Canto-kuoro, liput 20 €, tuotto Selkien-Mönnin kappelin taidehankintaan.

Messu su 5.11. klo 10, seurakuntapastorin, varhaiskasvatuksen ohjaajan, lastenohjaajan ja toimistosihteerin siunaaminen tehtävään, kiitosjuhla ja kirkkokahvit seurakuntakeskuksella messun jälkeen.

Messu su 12.11. ja 19.11. klo 10.

Urkukonsertti

su 19.11. klo 15, urkuri Pekka Pirosen tervetulokonsertti. Kolehiti Selkien-Mönnin kappelin taidehankintaan.

Messu su 26.11. klo 10.

Kontiolahden seurakuntakeskus

Keskuskatu 26

Hengellisten laulujen ilta ti 7.11.

klo 18 yhdessä Kontiolahden hengitysyhdistyksen kanssa. Kahvit klo 17.30 alkaen.

Lauantaibrunssi perheille la 11.11. klo 10–13. Maksuton. Toimintaa perheille klo 10–14.

Faina Kukkonen esittelee kirjaansa ”Tarinoita” ma 13.11. klo 13.

Näkövammaisten kerho ti 14.11.

klo 12, vieraita kirjastosta.

Voimalauluilta la 18.11. klo 17. Illassa vieraana Anna-Mari Kaskinen.

Ilttakahvi/tee. Ks. s. 11.

Viikkomessu ke 22.11. klo 12.

Seurakuntaruokailun jouluaterialle ilmoittautuminen ajalla 22.11.–7.12. Sanna Mutikaiselle, p. 0400 561 186. Jouluateria on tarjolla seurakuntaruokailussa ke 13.12. klo 11 ja klo 12.15 (kaksi kattausta). Suositushinta 10 €. **Ikämiesten päiväkahvit** pe 24.11. klo 11.

Joulunavaus

pe 24.11. klo 18
Kontiolahden seurakuntakeskuksella ja kodalla.

Joulunavaus pe 24.11. klo 18, jouloseimen avaus kodalla, uusien lampaiden nimikilpailu, glögitarjoilua ja pipareita, askartelua, joululauluja kynttilöiden tuikkeessa, joulunajan ohjelman jakaminen.

Lehmon seurakuntakoti

Kylmäojantie 57

Kynttilähartaus la 4.11. klo 15 muistelupaikalla.

Messu su 5.11. klo 15.

Hiljaisuuden jooga ke 15.11., 22.11. ja 29.11. klo 18. Vetäjänä Kati Kemppainen. Maksu 10 €. Ennakoilmoittautuminen ajalla 25.10.–10.11.2023

www.kontiolahdenseurakunta.fi/tule-mukaan.

Messu su 19.11. klo 15.

Muut paikat

Selkien-Mönnin kappeli

40 vuotta:

Perhetapahtuma la 25.11. klo 13–15 Selkien-Mönnin kappelissa. Enkeliaskartelua, uuden oppimista ja käsillä tekemistä koko perheelle (Selkientie 1, Lehtoi).

Konsertti la 25.11. klo 18 Selkien-Mönnin kappelissa. Baritoni Juha Kotilainen, liput 20 €, alttaritaide-teoksen paljastaminen. Konsertin tuotto Selkien-Mönnin taidehankintaan.

Messu su 26.11. klo 13 Selkien-Mönnin kappelissa. Kappelin 40-vuotisjuhlamessu, alttariteoksen siunaaminen.

Seurakuntien jouluisia tapahtumia

Tervetuloa vapaaehtoisten joulujuhlaan

Juhlitaan tulkia! Vapaaehtoisten joulujuhlaa vietetään torstaina 14.12. klo 18 Joensuun seurakuntakeskuksessa (Kirkkokatu 28). Tarjoilu alkaa klo 17.45.

Ohjelmassa on improvisaatio-teatteriryhmä Improholistien esitys ja Tellervo Paavilaisen laulua. Ilmoittautuminen 25.10.–4.12. www.joensuunseurakunnat.fi/ilmoittaudu.

Lisätietoja antaa Leena Mgaya p. 050 593 5736 tai leena.mgaya@evl.fi. Lämpimästi tervetuloa vapaaehtoiset kaikista Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän seurakunnista.

Tule suunnittelemaan Enon kansainväliset joululaulut -juhlaa!

Enon Kansainväliset joululaulut -juhla järjestetään sunnuntaina 10.12. klo 15 Uimaharjun koululla. Kutsumme juhlan suunnitteluun ideoijia ja esiintyjiä. Kaikille avoin ensimmäinen suunnittelukokous on sunnuntaina 29.10. klo 15 Enon seurakuntatalolla.

– Juhlien ideana on ollut kutsua yhteen eri kieliä puhuvia laadukkaan ohjelman, monikielisten yhteislaulujen, yhdessäolon ja tarjoilun merkeissä, kertoo Maiju Ahlholm kulttuuriyhdistys Veräjältä. Enon pitäjässä puhutaan äidinkielenä tällä hetkellä ainakin 15 kieltä: arabiaa, englantia, filippiinoa, georgiaa, italiaa, kiinaa, kreikkaa, norjaa, ruotsia, saksaa, serbiaa, suomea, turkkia, unkaria ja venäjää. Tilaisuuden järjestävät 21. keran Enon seurakunta ja kristillisen kulttuurin yhdistys Veräjä.

Sururyhmiä sinulle, JONKA LÄHEINEN ON KUOLLUT

To 18.1.2024 alkaen klo 14 Louhelantupa, Koulukatu 7. Muut kokoontumiset: 1.2., 15.2., 29.2., 21.3. ja 11.4. **Ilmoittautumiset viimeistään ma 8.1.** p. 050 3855 139, Satu Halonen, p. 050 3271 382, Marja Ikonen. Ryhmä on kaikille avoin. Voit ilmoittautua sururyhmään, kun läheisesi kuolemasta on vähintään noin kolme kuukautta.

To 7.12. alkaen klo 17.30 Kontiolahden seurakuntakeskus, Keskuskatu 26. Lisäksi kokoonnumme 20.12., 3.1., 10.1., 17.1., 24.1. ja 31.1. Lisätiedot ja **ilmoittautuminen pe 24.11.2023 mennessä** p. 050 3466 858, Miia Muhonen. Sururyhmässä mukana myös pastori Jari Kainulainen.

Tule keskustelemaan luottamuksellisesti kaikesta suruun liittyvästä ja etsimään yhdessä toisten surevien kanssa keinoja jaksaa arkea ja elämää eteenpäin.

Tervetuloa

kirppuTORILLE

SPR:n KIRPPIS

Kauppakatu 35, Joensuu (käynti sisäpihan puolelta)

Avoinna ma–pe klo 11–15

Otamme vastaan lahjoituksia ajankohtaisista kodintuotteista ja vaatteista. Tervetuloa tekemään löytöjä.

JOENSUUN SEURAKUNTA

Juutiinko lapsuudenkodissasi liikaa? Tuntuuko lapsiperhearki välillä raskaalta?

Lapsuudenkodin runsas alkoholinkäyttö voi haastaa omaa vanhemmuutta ja tuoda arkeen vaikeitakin ajatuksia. Omien kokemusten kanssa ei tarvitse jäädä yksin. Tule mukaan

LASINEN LAPSUUS

–vertaistukiryhmään, jossa jaamme ajatuksia ja löydämme selviytymiskeinoja yhdessä. Ryhmä on tarkoitettu pienten lasten vanhemmille, jotka ovat kärsineet lapsuudenkodissaan vanhempiensa päihteydenkäytöstä. Mukaan mahtuu kahdeksan henkilöä.

Kokoonnumme Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset FinFami ry:n tiloissa (Karjalankatu 4 a 2, Joensuu) 30.1.–7.5.2024 joka toinen tiistai klo 18. Ryhmän ohjaajina mielenterveys- ja päihdepalveluiden apulaisyliääkäri Anu Oinonen ja diakoni Salla Musikka.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen p. 050 3591 302 tai saila.musikka@evl.fi.

Testamentti
Edunvalvonta-
valtuutukset
Perunkirjoitukset

www.lakitoimistokunnas.com
p. 050-3675311

**Tarvitseeko hammasproteesisi
uusimista tai huoltoa?**

erikoishammasteknikko
Jarmo Miettinen
050 561 0783

- * Meiltä uudet hammasproteesit, pohjaukset, korjaukset.
- * Luotettavaa palvelua, laatua ja ammattitaitoa takuutyönä.
- * Ilmainen tarkastus ja hoitosuunnitelma.

Kauppakatu 27 b A 35, 80100 Joensuu Puh. (013) 224 666

Hammaslaboratorio
EVADENT OY

Eeva Tervasärkkä

Erikoishammasteknikko
Koskikatu 11 C 42
80100 JOENSUU

Ystävällistä palvelua vankalla
ammattitaidolla.

Puh. 040 012 3410

• PERHEJUHLAT
• YRITYSTILAISUUDET
Asiakkaan varaamissa tiloissa
PITOPALVELU
ANJA LUKKARINEN
Longantie 11, 80130 JOENSUU
Puh. 040 534 0885
www.pitopalveluanjalukkarinen.fi

Joensuun Hautaustoimisto Vatanen
Yläsatamakatu 10, 80100 Joensuu

(013) 223 633 | ma-pe 9-17, la sopimuksen mukaan
www.joensuunhautaustoimisto.fi
info@joensuunhautaustoimisto.fi

Tarjoamme lämminhenkistä ja asiantuntevaa käytännön
apua kaikissa hautajaisiin liittyvissä järjestelyissä.

Varaa
mainospaikkasi
paikalliseen
Kirkkotie-
lehteen!

Mediamyynti:

Pirjo Teva
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

Kainulainen

VUODESTA 1880 - SUOMEN VANHIN HAUTAUSPALVELU

www.kainulaisenhautauspalvelu.fi
puh. 013 122 506

Niinivaarantie 52 (Suvitori) 80200 Joensuu

Sinun kanssasi surun hetkellä

HAUTAUSPALVELU
RIMPIILÄINEN

Kukkakauppa | Hautauspalvelu | Perukirjapalvelu

ENO	Niskantie 44	050 471 5857
JOENSUU	Kauppakeskus Prisma	050 555 8607
KONTIOLAHTI	Keskuskatu 24	050 325 0631

valtteri@hautauspalvelurimpilainen.fi | 044 293 6936

20 VUODEN KOKEMUKSELLA

TERVETULO!

erikoishammasteknikko
Harri Hukka

Hammaslaboratorio

AikaHammas

Kirkkokatu 30 B • 80100 Joensuu
Katutasossa
Puh. (013) 311 575 • 050 331 7575

SULO
KIVI

hautakivet
pihakivet

MAAKUNNAN MONIPUOLISIN KIVIVALIKOIMA,
MYNTINÄYTTELY JA PIHAKIVIMYYMÄLÄ.
MYÖS PIHASUUNNITTELU- & RAKENNUSPALVELU.

sulokivi.fi
013 822 226

Aspitie 18
80100 JOENSUU

HAUTAKIVIKAIVERRUS
JOENSUUN
MUISTOMERKKIHUOLTO KY

- Hautakivikaiverrukset
- Uudelleenkuutaukset
- Koristeet • Lyhdyt
- Ym. alan työt

Kimmo Kinnunen
Puh. (013) 731 582
Gsm 0400 896 409

Kukka- ja Hautauspalvelu

ERONEN

Koskikatu 11, JOENSUU
puh. (013) 120720, 0500 670112
www.eronen.fi

TÄYDEN PALVELUN
HAUTAUSTOIMISTO

MEMORIA

www.memoriahautaus.com

Sinä et ehkä vielä
tunne medialähetys-
työtä, mutta miljoonille
ihmisille se on **ainoa**
keino kuulla toivon
sanomaa!

TUTUSTU

Medialähetys
Sanansaattajien
tekemään työhön ja

TILAA MAKSUTON
SANSA-LEHTI

Painettuna tai sähköisenä:

sansa.fi/tilaa

sansa

Medialähetys Sanansaattajat

Testamentti on
kaunis tapa auttaa

Jo pienelläkin osuudella omaisuudestasi on
suuri merkitys kehitysmaiden köyhimmille
ihmisille. Lapset voivat päästä kouluun, nuoret
saada ammattikoulutusta ja naiset keinoja
hankkia toimeentulon.

Testamentin teko ei ole vaikeaa.

Tilaa maksuton testamenttioppaamme:

asiakaspalvelu@kirkonulkomaanapu.fi
kirkonulkomaanapu.fi/testamentti

020 787 1201

(Puhelun hinta 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/min)

KUA

Kirkon
Ulkomaanapu

Aikuisten tehtävä on rakentaa lapsille hyvää maailmaa

LAPSEN OIKEUDET.

Marraskuun lopulla vietetään lapsen oikeuksien viikkoa, jonka tämänvuotinen teema on lapsen oikeus hyvinvointiin. Teema on esillä myös Kato mua -tapahtumassa 25. marraskuuta.

KATO MUA -tapahtuman ohjelmassa on kirkkohetki Joensuun kirkossa sekä non-stop-periaatteella pyöriviä toimintapisteitä yhteiskoulun lukiolla. Alakoululaisille ja heidän perheilleen suunnatun tapahtuman pääesiintyjä on vatsastapuhuja **Sari Aalto**, jolla on päivän aikana kaksi esitystä. Esitysten jälkeen on mahdollisuus tavata Aalto ja hänen nukkensa sekä ottaa yhteiskuvia.

– Ajatus on, että lapsi ja aikuinen voisivat osallistua toimintapisteisiin yhdessä ja lapsi saisi tulla nähdyksi ja kuulluksi. Toteutuisi se, että lapsi pystyy sanomaan aikuiselle: kato mua, kun osaan tämän hienosti, kertoo nuorisotyönohjaaja **Noora Kähkönen** Joensuun seurakunnasta.

Tapahtuman teema on lapsen oikeus hyvinvointiin, erityisesti mielen hyvinvointiin. Se näkyy tapahtumassa esimerkiksi yhdessäolona ja kiinnittämällä huomiota turvaverkkoihin. Perhe tai joku lähellä oleva aikuinen, kaverit ja muut lapsen ja nuoren ympärillä olevat ihmiset ovat mielenterveyden kannalta tärkeitä.

LAPSEN OIKEUS hyvinvointiin on myös valtakunnallisen Lapsen oikeuksien viikon (20.–26.11.) teema. Viikon tavoitteena on edistää YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tunnettuutta erityisesti lasten ja nuorten parissa. Sama teema on myös Lastensuojelun Keskusliiton koordinoiman lapsen oikeuksien viestintäverkoston

Lapsen oikeuksien viikolla kiinnitetään huomiota erityisesti lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin. Mielenterveyden kannalta merkittävä asia on, että joku huomaa ja välittää.

tämän vuoden teema.

– Haluamme nostaa erityisesti mielen hyvinvointia, koska se on ollut paitsiossa viime vuodet, toteaa viestinnän asiantuntija **Maria Talvitie** Lastensuojelun Keskusliitosta.

Myös nuoret itse ovat pitäneet mielen terveysteemaa esillä. Erityisasiantuntija **Ira Custódio** Lastensuojelun Keskusliitosta kertoo, että kouluterveyskyselyiden mukaan nuorten ahdistus koronan jälkeen ei ole vähentynyt Suomessa. Erityisesti tytöillä se on yleistä.

YK:n lapsen oikeuksien komitea on kiinnittänyt huomiota muun muassa palvelujen resursointiin Suomessa ja siihen, että mielenterveyden näkökulmasta huomioitaisiin eri lapsiryhmien erilaiset tarpeet. Komitean tuoreiden suositusten mukaan Suomessa tulisi entistä vahvemmin ottaa lapset ja nuoret mukaan pohtimaan, miten mielenterveysongelmia

voitaisiin ennaltaehkäistä.

Esimerkiksi perheiden köyhyys kuormittaa lapsiakin, ja heikko taloustilanne tarkoittaa helposti kaveripiirin ulkopuolelle jäämistä. Myös syrjintä tai pelkkä syrjinnän pelko kuormittaa vähemmistöihin kuuluvien lasten mieltä.

Aikuisten tehtävä on rakentaa maailma, jossa lapset voivat hyvin.

– Jos lapsista ei pidetä huolta, ei yhteiskuntakaan ole kestävällä tasolla, Custódio toteaa.

JOENSUUN SEURAKUNTIEN kasvatus-työ tukee lasten ja nuorten hyvinvointia järjestämällä pitkin vuotta maksutonta, avointa ja turvallista toimintaa, jota vetävät koulutetut työntekijät tai vapaaehtoiset. Lisäksi seurakuntien nuorisotyöntekijät käyvät kouluilla pitämässä oppitunteja ja pidempiäkin kursseja kaveritaidoista.

Kato mua la 25.11.2023

- Lapsen oikeuksien tapahtuma, teemana lapsen oikeus mielen hyvinvointiin
- Alkaa lasten kirkkohetkellä klo 12 Joensuun kirkossa (Papinkatu 1b)
- Toimintapisteet klo 13 alkaen yhteiskoulun lukiolla (Papinkatu 3)
- Järjestäjät: Joensuun ev.lut. seurakunnat yhteistyössä lapsiperhepalveluja tuottavien järjestöjen kanssa

– Kysykää, mitä kuuluu ja miten menee. Mielenterveydelle on merkittävää, että joku huomaa ja välittää, Noora Kähkönen vinkkaa meille kaikille.

Tea Ikonen

nuori kasvo

NIMI: **NEA HIRVONEN**
IKÄ: **15 VUOTTA**
SEURAKUNTA: **VAARA-KARJALA**

Rippikoulu takana

NEA HIRVONEN harrastaa ratsastusta. Hän käy Heinävaaran koulun 9. luokkaa.

Mitä odotuksia sinulla oli rippikoulusta?

Kävin rippileirin viime kesänä Vaiviossa. Odotin rippikoululta innolla, että tapaan uusia ihmisiä. Odotin myös hyvää ruokaa ja tulevia aktiviteetteja.

Mitä hyötyä oli rippikoulusta?

Opin ymmärtämään Jeesuksen elämää ja opetuksia hieman paremmin. Rippikoulussa sai olla omassa rauhassa ja tehdä kaikkea mukavaa muiden samanikäisten kanssa.

Mikä oli parhain asia rippikoulussa?

Rippikoulussa parasta oli hyvä ruoka, hyvä seura, kavereiden kanssa oleminen, isosten keksimät pelit ja kirkkoveneellä

soutelu sekä uiminen.

Muuttuiko mikään rippikoulun jälkeen?

Eipä oikeastaan, rippileirin jälkeen oli konfirmaatio. Sen jälkeen oli juhlat, jossa sain rippiristin, kakua, lahjoja ja rahaa.

Mitä haluat sanoa tuleville rippikoululaisille?

Nauttikaa täysillä joka hetkestä, sillä rippikoulu on ainutkertainen

ja erilainen kokemus elämässä. Olkaa ystävällisiä kaikille rippikoululaisille, keittäjille, ohjaajille sekä ihanille isosille, jotta leiristä saa mahdollisimman paljon irti ja mukavaa mieltä kaikille.

Miia Kekkonen ja Nea Väisänen

Palstan kirjoittajat ovat nuoria seurakuntalaisia.